

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Abonamentele se primesc în avans.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
SIMPURI de ARUNTURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Wex, Augenthaler & Emerico Les-
ner, Heinrich Schalk, A. Or-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golb-
ner, Ekstein Borna, Iuliu Le-
opold (VII) Brassóbet-körút.
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o săptămână 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și invo-
cabilă. — RECLAME pe pagina
B-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungari
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumără la toate ofi-
cile postale din țară și de
afară și la d-ții colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusa la acasă: Pe un an 20
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un oșom
plac 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

(Număr de Duminică 48.)

Telefon: Nr. 226.

Nr. 256.

Brașov, Vineri 27 Noemvrie (10 Decemvrie)

1909.

Bate la ușă... Oricine a pătruns cât de cât în tainele politice, știe foarte bine, că pricina crizei, capul tuturor relelor din țeara asta nenorocită, a fost *votul universal* adică *confiscarea* votului universal prin coaliție. Știe mai departe, că, orice s-ar fi spus lumii nepricepătoare, neînțelegerile și conflictele între coroană și *națiune*, veneau din pricina, că cea dintâi, va să zică Coroana, pretindea dela *națiune* înainte de toate crearea votului universal; toate poveștile cu bancă și concesii erau *apă rece*, de îmbătat. Știe apoi, că adesea Coroana sta la îndoială, șovăia, în credința că prin abandonarea votului universal va putea să-i facă mameluci ascultători pe *»curuții națiunei«*, dar s-a înșelat în credința-i, căci nici unul dintre actualii politiciani maghiari n-a știut oferi *garanții* că, dacă va fi lăsat la putere, nu va abuză de e., chiar împotriva Aceluia, care i-a dat puterea! Știe prin urmare, că nu din *dragoste* față de noi naționalitățile — vorbă să fie — s-a legat Coroana de votul universal, ci din o adâncă înțelegere a intereselor ei proprii, cari nu se mai pot răzumi pe alianța cu oligarchia! Tot așa cum nici justiții nu din dragoste pentru naționalități se îmbie a face votul universal, ci fiindcă bine știu, că prin slujba aceasta pot să ajungă mai curând la putere!!

Alt îndemn decât acesta nu putea avea nici L. Hollo, primul justhist, când a scris în numărul de Duminică al lui *»M—g«* un energetic și documentat articol prim pentru votul universal. Zice acolo între altele:

»Intâia datorință a oricărui partid va fi, ajungând la guvern, să creeze votul universal...

Coaliția a trăgănat trei ani de zile împlinirea acestei datorințe, din vina partidelor 67-iste. In acestea partide noi nu mai putem avea nici o încredere...

Partidul independist n-a fost nicicând aderentul drepturilor de proporție și întindere diferită, și nici când n-a vorbit de pluralitate...

Nici apărare națională nu este plura-

litatea. Din contră, este îndreptată chiar in contra nizuințelor naționale. Regula-mentul înăsprit al Camerei și pluralitatea, care întărește influința magnaților și a interprinderilor subvenționate... ar face capăt luptelor constituționale pentru apă-rarea națiunei...

Apărarea în contra naționalităților e numai praf în ochi, pentru acei cari nu privesc în adânc și pot fi abătuți ușor de pe calea dreaptă. Dacă ar fi adevărat aceasta, desigur nu ar mai spune-o nime, căci e o umilire și o rușine în fața Europei a zice că în statul maghiar milenar, existența națiunei maghiare se poate susține numai cu arme mincinoase și nedrepte.

Considerațiile naționale sunt de primul rang, dar aceasta-i o soluție ce nu plătește o ceapă degerată și nu-i în stare să aperse națiunea de elementele subver-sive. Din contra, ne-ar espune țeara la noi ațăări, turburări și ponegriri în fața Europei...

E o nebunie să crezi, că votul uni-versal creat cu băgare de seamă, și cu a-sigurarea intereselor naționale, ar zdrobi Ungaria prin naționalități și ar da-o pradă lor. Cum? partidul independist, care de trei decenii luptă pentru votul universal ar putea fi învinuit, că vrea să răstoarne țara și puterile națiunii?

Așa vorbesc numai cei ce vreau să bage zizanie în partidul independist...

Nu mai un sufragiu fără pluralitate va servi interesele țării și va aduce liniște în țeară. Fără îndoială, nu vom da vot ori cărui copilandru, dar vom căuta elemen-tele cari s'au alipit națiunei și au fost lip-site de drepturi și chemându-le între zi-durile constituției, vom da noi izvoare de putere națiunii...

— »Az Ujság« zicea mai dăunăzi despre oamenii aceștia, că au ruinat în așa măsură țeara, încât e tot un bine încă pentru țeară, dacă mai stau în fruntea ei... Și te pomenești, că oamenii aceștia sunt în stare să facă și un lucru bun, numai ca să stea, — sau să ajungă de-acum! Cel puțin la ușă bate, care de care mai stăruitor și mai impertinent...!

Pentru fondul jubilar al „Gazetei“ au contribuit d-l Nicolae *Racoția* medic cercual din Șeica-mare 20 cor. (d. zeci coroane), iar institutul de credit *»Vlădeasa«* din Huedin 50 cor. (cincizeci coroane).

Dela frații Slovaci.

Pojun, 2 Dec. n. 1909.

Ziarul „Ludove Noviny“ despre „Gazeta Transilvaniei.“ — O convorbire cu un deputat slovac. — Primatul Strigonului pentru maghiarizarea Slovacilor. — Cehii pentru frații lor Slovaci.

Recentele evenimente politice din Ungaria par a da un nou avânt ches-tiunii naționalităților. In fața destră-bălărei de care sunt cuprinse parti-dele maghiare, se resimte între na-ționalități și îndeosebi în presa na-ționalistă o viuă mișcare și propa-gandă pentru strângerea rândurilor. Din zi ce merge se așteaptă eveni-mente, în fața cărora trebuie să stăm gata, ca să nu perdem ocaziunea bi-nevenită de a trage pentru noi foloasele ce rezultă din prăbușirea mo-lochului șovinist evreo-maghiar.

O dovadă despre această pregă-tire și raliere a forțelor ne-o dau și ziarele fraților noștri Slovaci. In nrul 48 al ziarului deputaților Blaho și Skicsak „Ludove Noviny“, care apare în orașelul Skalicza, văd reproducă în întregime pe pagina I corespondența „Gazetei“ despre procesul țaranilor slovaci din Hochstetten. „Ludove No-viny“ salută cu o deosebită căldură această manifestațiune frățască a ziarului D-Voastră. Vorbește în ter-mini elogioși despre trecutul celui mai vechiu ziar românesc și face a-mintire de procesele număroase in-tentate fruntașilor români din prilejul apariției numărului jubilar al „Ga-zetei“. De încheiere publică o statis-tică a ziaristilor români și slovaci in-temnițați și promise a ținea pe ceti-torii săi în curent cu manifestațiunile Românilor pe toate terenele.

Cred că cetitorii „Gazetei“ și toți Românii de bine se vor bucura de interesul viu, cu care urmăresc frații noștri de suferință manifestațiunile românești.

Zilele trecute mi-s'a dat plăcuta ocaziune a face cunoștința unuia din-tre cei mai distinși și energici depu-țați slovaci. Din convorbirea avută m-am ales cu impresia, că fruntașii slovaci stau neclintit pe lângă alianța naționalităților, dela care așteaptă mult bine pentru viitorul apropiat. „Această alianță — mi-a zis distinsul deputat — trebuie susținută și întă-rită cu orice preț și în scopul acesta trebuie să ducem o întinsă agitație în masele poporului. Chiar zilele aceste am avut o consfătuire intimă în Zsolna, în care am luat hotărârea să trans-formăm în timpul cel mai apropiat ziarul „Ludove Noviny“ în ziar cotidian“.

In decursul convorbirii deputatul slovac mi-a comunicat și o scenă ca-racteristică, ce a avut loc zilele tre-cute între dânsul și ministrul de pe vremuri Polonyi. Se știe că sub dom-nia acestui faimos ministru de justiție a fost condamnat energeticul preot slovac Hlinca la pedeapsa sa de 2 ani. Venind vorba despre această pe-deapsă grozavă, Polonyi a regretat amar în fața deputatului slovac con-damnarea părintelui Hlinca și a es-clamat, că dacă ar fi știut el atunci ce știe astăzi despre intrigile, ce s-au țăsut la timpul său de către partidul poporal în frunte cu Rakowsky in contra lui Hlinca, acesta n-ar fi fost condamnat și nici sângerosul măcel dela Cernova nu s-ar fi întâmplat. Se va interesa însă acuma de soarta părintelui Hlinca și va căuta să facă bine ce a făcut rău în trecut.

La aceasta observare, caracteris-tică pentru laxitatea justiției în pro-cesele noastre politice, deputatul slo-vac i-a răspuns lui Polonyi, că lui

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Descântec de deochiu.

De-i deochiat(ă), de bărbat
Curat sau necurat
Cu ochii mierii, cu ochii căprii
Cu ochi negrii, cu ochi verzii
Cu ochi de om, cu ochi de lup
Sece-i limba 'n trup.

De-i deochiat(ă) de babă
Curată sau necurată
Cu ochi mierii, cu ochi căprii
Cu ochi negrii, cu ochi verzii
Crepe-i țigăle
Curgă-i laptele.

De-i deochiat(ă) de copac
Curat sau necurat,
Uște-i-se rădăcinile,
Cadă-i vârfurile.

De-i deochiat de pasăre
Albă codalbă,
Crepe-i capul, cadă-i peana,
Cadă-i icaea, cadă-i colea,
Cadă-i pe piatră sacă.
Piatra sacă 'n patru creapă
Ceia parte 'n alte patru.
Iară de-deochiul lui N. N.

Să se stângă cum se stinge
Sfântul foc de sfânta apă.
Descântecul dela mine
Leacul dela Dumnezeu.

Acest descântec se zice atât la oa-meni cât și la animale deochiate. La vite se descântă cu sare, în modul următor:

Se ia un taier cu sare măcinată și cu un cuțit se taie figuri în sare în forma crucei în tot timpul cât ține descântarea. Acest descântec se repetă de două ori și la fiecare repetire, descântătoarea sau descântătorul, suflă cruciș peste sare și apoi scuipe jos.

Sarea descântată se dă vitei deo-chiate, și vita se intramă.

La oameni deochiați descântecul se face în apă.

Apa se ia din vale, rău, părau, dar așa că vasul trebuie ținut cu gura în că-trău curge apa. Aceasta se zice a lua apă îndărăpt.

In acea apă se descântă, iarăși de 9 ori, făcând mereu cruce cu mâna dreaptă peste gura vasului cu apă. Când ajungem în descântec la versul: »Cum se stinge sfântul foc de sfânta apă« atunci în vasul cu apa punem un cărbune aprins, și aceasta se face de două ori. Când punem cărbu-nele, suflăm în cruciș peste vasul cu apa.

Repetind de 9 ori, se pun 9 cărbuni. Dacă cel ce descântă, căscărește și-i vine somn, e semn că acela la care îi descântă e deochiat, iar dacă se așează cărbunii pe fundul vasului, sunând tare — descân-tecul va avea leac.

Culeasă și explicată de:
Const. Manu,
inv.

La țară...

de Ion Gorun.

Nicu are temă la limba română: »Viața la țară«. Cum le a dat-o profes-orul le-a și spus, ca și tuturor băeților că-rora le-o dă de vreo zece ani în clasa asta: — »Da să nu vă puie dracu să co-piați de pe undeva de prin cărți: să scrieți, mă, ce știți voi despre viața la țară, așa cum ați văzut voi cu ochii voștri, m'ați înțeles? din experiența fiecăruia, care va să zică ce i-a rămas în memorie de astă-vară...«

Astă-vară însă Nicu a petrecut-o tot aici în Dobroteasa, ca și verile trecute, de când își aduce aminte. A fost vorba, ce-i dreptul, să-l ia și pe el odată cu »colonile școlare«, dar nu l-au găsit doctorii destul de firav. — era oarecum bucălat și sân-țos de felul lui; și așa trebuise să-și amăie

nădejdea pe alte timpuri mai bune, când o să ajungă și el așa pierit ca Naie al lui Bumbuleț ori ca Cristescu Teodor, cărora acuma, vezi, le era ușor să-și facă tema din experiență, care va să zică din me-morie...

Ei dar lucrarea trebuie făcută și din carte nu e voie să copiezi, — măcar că asta putea să nici nu le-o mai spus dom-nul, că de-acolo și așa mult nu se pri-cepe... Nicu stă de un sfert de ceas cu condeul în mână și se uită lung la titlul pe care l-a scris cât a știut mai caligrafic și l-a subliniat de două ori cu linii mai mult sau mai puțin paralele: »Viața la țară...« Lampa aruncă peste hârtia caetu-lui lumina-i gălbuie, dar nici o lumină nu vine să deslușasă în mintea băiatului ne-pătrunsa problemă...

— Cum e la țară, mamă?...

Abia-și dă seamă de îndrăzneala, cu care »înfrânt ordinul de tăcere, de care trebuie să asculte de câteori își face lec-țiile; dar e și pedepsit numai decât:

— Ia ține-ți gura și vezi-ți de carte acolo! Te uită dumneata pe unde-i umblă lui gândurile acuma! Abia l-a dat tată-so în gimnaz, l-au și apucat gusturile de boerie... La țară, ai? Asta-i de nasul tău, biăstămatule?... Serie acolo, — și să nu-ți mai aud trăncăneala!

Hlinca și Slovacilor nu le trebuie milă nici intervenții. „Noi Slovacii — a zis dep. — așteptăm scăpare numai dela Dumnezeu, iar părintele Hlinca, care și-a împlinit neînfrânt partea cea mai mare a pedepsei sale, va eși în Februarie din închisoare pentru a relua lupta cu aceeași energie în contra acelor, cari într-un moment de furie și ură sălbatică au crezut, că conștiința unui popor se poate nimici prin închisori și amende.

Demn și energic răspuns, care face cinste deputatului slovac!

*

O mare mâhnire și revoltă sufletească a pricinuit în sânul slovacimei un circular recent al primatului Waszary, care provoacă pe preoții slovaci să aranjeze serbări școlare în favorul societății de maghiarizare P. M. K. E. și colecte de bani în biserică pentru răspândirea pressei maghiare în slovacime. În contra acestui circular ziarul „Ludove Noviny“ a scris zilele acestea un fulminant articol. Vă citez câteva pasaje:

„Ceeace face episcopatul maghiar, nu e mai mult oportunism ci e de-a dreptul un crud materialism. Există oare biserica catolică numai pentru Maghiari, iar pentru Slovaci nu? Ori biserica catolică a fost înființată de Christos pentru maghiarizare?...“

„...Glasul poporului slovac răsună astăzi în pustiu, căci episcopii săi nu-i dau ascultare. În schimb d-nii episcopi caută pe față să maghiarizeze pe Slovaci cu întreg aparatul bisericesc, care le stă la îndemână“.

„...Societatea F. M. K. E. este francmasonă, prin urmare o reuniune anticreștină. Cum poate fi sprijinită deci o astfel de societate printr-un circulariu emanat din partea primatului bisericii catolice din Ungaria?... Primatle de Strigoniu s-a declarat pe față prin circulariul său, că e în contra noastră și pentru maghiarizarea noastră. Nimeni n-a aplicat o lovitură mai mare catolicizmului între Slovaci decât însuși primatle prin procederea sa“...

*

De încheiere o știre îmbucurătoare. Mult încercatul capelan slovac Florian Tomanec, care pentru iubirea sa de neam, a fost suspendat în trei rânduri de faimosul episcop sufragane Parvy din Cips, a petrecut câteva zile în Praga, unde a fost primit cu mare însuflețire de preoțimea și poporațiunea cehă. Cu acest prilej Tomanec a

ținut o conferență despre situația Slovacilor din Ungaria, care a fost urmărită cu un deosebit interes din partea asistentei distinse și numeroase. I-a răspuns în termeni elogioși cel mai celebru poet catolic dintre Cehi, Francisc X. Dvorzacs, talmăcind sentimentele de dragoste ale Cehilor față de frații lor Slovaci. În această ațunare s-a decis a se da sprijinul cel mai mare material și moral pressei slovacesti. La moment s-au făcut câteva sute de abonamente...

Aceasta spre știre și pildă vrednică de urmat fraților noștri din regat!

Coresp.

Știri politice. Cele din urmă faze ale crizei sunt iarăși o încercare cu un om nou. Acest om e contele Ioan Zichy, cu care Wekerle, Andrássy, Apponyi, Daranyi și inevitabilul Sztérényi fac pertractări în ruptul capului. În cabinetul format de Zichy, actualii politicieni nu ar lua parte, ci toate portofoliile ar fi ocupate de secretarii de stat de acum. Partidele cooperative făgăduiesc sprijinul lor. Nu se spune însă nici acum, ce menire ar avea noul cabinet.

— N. Fr. Pr. susține cu îndărătnicie că Hedervary va fi chemat la guvern, negreșit. Curtea din Viena așteaptă numai până ce rând pe rând toți politicienii ceilalți vor refuza guvernarea!

Din Bucovina. Ministrul de comerț austriac, Weisskirchner, primind eri o deputațiune de fruntași români, în cap cu deputatul cavalier de Flondor, și-a exprimat deosebita simpatie pentru Românii din Bucovina, pentru că aspirațiunile lor sunt aceleași cu ale întregii monarhii.

Deciziunile sinodului archidiecezan.

A trecut și sinodul archidiecezan dela Blaj, cu cele opt ședințe ale lui și cu hotărârile vrednice cari s'au adus întrânsul. Nu ne aducem aminte să mai fi fost vre-un sinod atât de însemnat la Blaj și nu ne aducem aminte să mai fi fost vre-un sinod, ale cărui hotărâri să le fi așteptat obștea românească cu atâta nerăbdare ca cele ale sinodului de curând încheiat.

Dintre hotărârile sinodului, mai importante sunt cele privitoare la soartea școalelor și chestia catehizării, mai departe cele privitoare la calificarea clerului. Hotărârile privitoare la ajutorarea preoților deficienți și a preoteselor văduve, pe lângă toată importanța lor, fiind de natură mai particulară, nu le vom mai

aminti aci, constatăm numai că soartea preoților deficienți, a văduvelor și orfanilor, prin dispozițiile cuprinse în noile statute primite de sinod — s'a îmbunătățit radical. Iar celelalte hotărâri, de interes obștesc, merită să ne ocupăm de ele și la acest loc, pentru că — cum oricine va vedea din cele ce urmează — dela executarea acelor hotărâri atârână — nu puțin — viitorul bisericii gr. catolice și a neamului românesc!

Ca să tractăm lucrurile în ordinea în care s'au desbătut la sinod, să vedem mai întâi hotărârile privitoare la calificarea clerului. Aceste hotărâri — suntem informați din izvor vrednic de credință — sunt opera marelui Dr. Aug. Bunea, care de altcum în toate lucrările sinodale și-a avut partea leului. Atât de mult a ținut acest bărbat nemuritor la opera sa, încât — cum spun unii din cei mai aproape de el — și-ar fi legat chiar și oficiul de primirea proiectelor sale. Așa — se spune — că ar fi declarat: că dacă sinodul nu-i va primi proiectul privitor la lărgirea seminarului teologic — va abdice de rectorat și canonicie — și va merge ca preot în cel din urmă sat din Ardeal.

Idealul lui Bunea a fost înainte de toate: *provederea tuturor satelor cu preoți*. Iar pentru acești preoți prevede o calificare cât se poate de intensivă: așa încât după proiectul lui Bunea o să avem cu timpul o preoțime cultă, care din toate punctele de vedere să stea față cu spiritul timpului modern. Pentru a putea prevedea satele cu preoți, adecă pentru crearea contingentului, s'a propus lărgirea, amplificarea seminarului teologic atât în privința edificiului, cât și în privința numărului clericilor, care de-aci încolo se va ridica la 100. Iar pentru calificarea lor cât mai intensivă — se prevede înmulțirea profesorilor, a saelor de învățământ, mai departe se prevede edificarea unei sale de lectură, a unei sale pentru biblioteca seminarului etc. etc. Proiectul — lucrat de Dr. Bunea — s'a primit întocmai. Și — ceeace ne îmbucură mai mult, toate aceste îniri — se vor face fără îngreunarea beneficiilor, fără arunc — mai mult din economiile foștilor rectori ai Seminarului! Dacă se vor executa întocmai aceste hotărâri vrednice, atunci atât biserica gr. catolică, cât și neamul românesc vor câștiga mult. Vremile cari vin, cine știe cum vor

fi! Cine știe ce va aduce și viitorul. Dacă vom avea însă o preoțime cultă, o preoțime crescută în spirit creștinesc și românesc, ce poate atunci să ne strice viitorul — cu toată nesiguranta lui?

Mai amintim, că la desbaterea chestiei seminarului teologic, s'a lansat ideia înființării unui seminar central la Blaj, care — să centralizeze întreagă creșterea preoțimei gr. catolice, ideie lansată de preotul I. Agărbiceanu. Aceasta va fi o problemă a viitorului, eventual a unui conciliu provincial. Și — bine a zis un preot — f — că această ideie nu trebuie pusă la dosar, ci trebuie ținută la suprafată!

Cu privire la soartea școalelor — s'au făcut mai întâi unele constatări dureroase, că anume abia cu ceva peste a 4-a parte a școalelor — sunt asigurate — și dintre acestea nici 40 cu propriile puteri! Nu s'a spus — ce e cauza: sărăcia ori indiferențismul poporului — dar o știe oricine — că amândouă. Pentru sanarea acestui rău s'a propus și s'a primit un mijloc radical: înființarea unui fond de cel puțin un milion coroane! Nu s'a pus nici o taxă pe preoți sau poporenii — pentru acoperirea acestei sume. Ci s'au lăsat toate în grija însuflețirii și a dragostei de neam a unui fiecărui. Toți pot sări în ajutorul școalei, dar nimeni nu e obligat! Nu știm ce să zicem: e corectă procedura asta — ori doară ar fi fost mai corect dacă s'ar fi făcut arunc pe fiecare preot și laic... Considerând însă lipsa puterii executiv — căci nici măcar în acest senz nu se poate conta la ajutorul statului între împrejurările actuale, considerând apoi răcirea zelului credincioșilor pentru lucrurile bisericești-școlare — putem afirma că dispoziția privitoare la fondul de un milion coroane, așa cum s'a făcut, bine s'a făcut! Înființarea acestui fond e o *piatră de probă* pentru toți credincioșii noștri. Se va putea înființa acest fond ori nu? De se va înființa — se va da dovadă, că neamul nostru mai vrea să trăiască, de nu se va putea înființa — se va da dovadă că toate îngrijorările noastre cu privire la soartea școalelor sunt numai palavre... Palavre!

Așteptăm acum rezultatul subscipțiilor. În primul rând e chemată pătura inteligentă a poporului nostru: preoțimea și ceilalți inteligenți. Apoi poporul de rând. Suntem încredințați că preoțimea, poate fără excepție, se

Atunci Nicu oftează, se hotărăște, mai înnoaie odată codelul în cerneală, și începe:

»La țară este frumos...
Și pe urmă mai cum?

...Ce frumos trebuie să fie la țară! Firește că trebuie să fie ceva așa ca la Cismigiu, dar mai mare, mai întins, cât mergi, tot Cismigiu... Cum nu s'a gândit mai curând la asta? Acuma par-că i-se mai deslușește icoana în minte, și urmează, dintr'o răsuflare:

»La țară sunt copaci mulți, și e tot verde. Acolo te tot plimbi și nu e școală nic'odată. La țară sunt bănci și stai la umbră. La țară e iarbă multă, și e voie să calci pe ea și să te joci, să alergi cu băeții și să bați mingea. Când cade în lac, te urci într'o luntre și o prinzi, și iar începi...«

Stă Nicu, se mai găudește, și par-că tot îl apucă o îndoială.

Acu își aduce aminte că, pe când era în clasa doua primară, au fost odată cu toții la Chitila, cu trenul. Fusese lume multă, toți își duceau de-ale mâncării și clondire pline, cu dâșii. Dela gară au luat-o pe jos și au tot mers pe un drum pustiu, între două câmpuri întinse, deșarte. Apoi au ajuns la o margine de pădure, acolo s'au oprit, s'au așezat, au desfăcut merindele. Unii aduseseră și ciolvărte crude; aci le-au pus în frigări de lemn, au aprins un foc mare și le-au pus la fript. S'au așezat de-alungul, pe două

șiruri, și mâncau toți, unii desfăceau cutiile de sardale, alții tăiau cașcavalul în felii, alții veneau cu frigările de carne sfărâtoare, imbiau cucoanele, și făceau mare haz când din lipsă de tacâmuri destule, câte una se frigea și scăpa bucățica peste pahare.

»Ca la țară! ca la țară! tot auzea printre hohote. Pe urmă s'a încins, la scărțăiala cătorva viori, un joc, de țopăia și țapa Sevastița încât se făcuse roșie și sufla par-că nu-și mai încăpea în corset. Băeții tot dădeau fuga în pădurice, dar nu îndrăneau să se afunde prea adânc, de teamă să nu se rătăcească; mereu se întorceau la masa de pe pajiște, unde rămăsese cel mai bătrâtor, la clondire: de geaba li tot alungau, că copii tot veneau, atrași de cântecele și caraghioslăcurile cheflilor. Unchiul Gavrița încalte luase binișor luleaua neamțului, ba bine de tot, — că la plecare el se trântise jos și striga că el nu se mai duce de acolo, că se culcă în pădure, că nu-i mai pasă de nimeni; injura »porcăriia de oraș« și zicea că ei de acu vrea să trăiască la țară... Au trebuit să-l ia pe sus.

Il apucă pe Nicu veselia la amintirea asta, și nu se poate opri să nu rădă pe întundate.

— Iar te-au răsbît ghidușii, turtore? — răsună aspru glasul de supraveghiare. Și Nicu, revenind serios, își continuă tema:

»La țară sunt păduri, și acolo se fac petreceri. Oamenii mănâncă, beau, cântă și joacă.

»Pădurea este mulți copaci la un loc, și nu vezi nimica dincolo. Dacă te pierzi acolo, poți să mori de foame, că numai tești. În pădure nu sunt oameni, numai urși, lupi, veverițe și alte fiare sălbatice...

Se uită Nicu pe temă; — ar fi ea cum ar fi pân-aici, dar e prea scurtă. Mai trebuie ceva. Altele ce mai pot să fie la țară?

Păi da. Oltenii nu vin dela țară, cu câte toate aduc ei prin coșuri? Vezi bine. Și câte ne mai vin tot dela țară... Prin urmare:

»La țară sunt țărani, ei samănă de toate. La țară cresc cartofi și pătlăgele, pui, găște și curcani. Numai pâinea se face la oraș. Grâul crește tot la țară. Și carnea la măcelării se taie tot la oraș, dar vitel se aduc tot dela țară. Țăranii are boi și cai și-i vinde la oraș la birjari...

— Ce, tot n-ai mai isprăvit acolo, tembelule? Numai la drăcii îți stă gândul... Aide dă-le încolo acuma, că n'o să stau cu masa după tine.

Se mai uită odată Nicu pe temă: acu poate să-i puie punct. O față întreagă a scris, — ș'apoi ori cât s'ar gândi, altceva nu mai știe. Încalte n'a copiat din cărți: a scris, cum a spus domnu, ce știe el din experiență, din memorie care va să zică.

Șterge condeiul în păr, pune sugătoarea frumos peste temă, iar după masă

se culcă liniștit, cu conștiința datoriei împlinite, din greu, dar în sfârșit tot împlinite.

A doua zi se duce la școală vesel, cu lecțiile învățate, cu tema făcută. Dar domnul e în toane rele azi, și Nicu se face mic de par-că stă gata să intre în pământ când, după ce-i cetește compoziția, se răstește la el și-i svârle caetul în ochi:

— Nota trei, măgarule! Temă-i asta, mă?...

Gheorghe Unguru

de Mih. Lungianu.

Vânjos și legat la trup, cu priviri tot încruntate de-asupra obrajilor osoși, c-un rând de mustăți lungi, ascuțite, spânzurate de buzele-i groase: așa mi-a rămas și azi în minte chipul de toți temut al lui Gheorghe Unguru.

Era argat la cai la un bogătaș din sat. Dar pe lângă slujba asta mai făcea el și altele. Așa, când mergea cu stăpânul la »Mușcel«, avea o singură grijă: umbra toată noaptea și aduna vacile și oile rătăcite ori mase pe la moșie, schilodind în bătai pe păzitori. Se zice că odată, pe la făcutul călărilor, a adus la curte atâtea vite, că nu le mai încăpea ogrăzile mari, largi din prejuri și umpluse un obor întreg cu băeți și oameni în putere, mânăți în sfărucul biciului la un loc cu cireada. Avea atâtea sălbătăcie în glas și atâtea lipsă

va înscrie la fond. Dar preoții sunt numai 650! Se va înscrie oare un număr corâspunzător de inteligenți și popor? Dumnezeu știe! Dar nu pierdem speranța! Vor mai fi — așa credem — mecenaii destui și între noi! N'au pierit, n'au putut să piară dintre noi oamenii de inimă, cari — ori cât de lipsiți și săraci suntem — i-am avut întotdeauna!

În legătură cu hotărârile privitoare la soarta școlilor — s'a făcut vorbă și de convocarea unui congres mixt, care să se ocupe cu soarta școlilor și cu alte afaceri de interes bisericesc-școlastic. Constatăm cu multă bucurie, că această idee e aproape de realizare. Dacă nu va pune piedecă.. guvernul. Metropolitul a promis că va face toți pașii necesari pentru exoperarea unei concesiuni în acest senz. Iar dacă nu va succeda convocarea unui congres *cu delegați alesi*, va convoca o mare conferință de preoți și laici. Chemarea acestui congres — ori conferință — va fi — să afle modalitățile necesare pentru înființarea fondului amintit, să însuflețească pe oameni pentru biserică și neam — și — poate vor mai fi și alte obiecte de interes general ce se vor debata în acel congres — conferință. Noi din partea noastră una am dori: ca acel congres ori conferință, să se convoace din bună vreme. Să se dea timp presei — și oamenilor — a-și spune păreri: pentru că numai așa, dacă vor fi cu temei pregătite lucrurile înainte — se poate aștepta un rezultat strălucit.

În sfârșit vine la rând chestia catehizării. Aceasta s'a desbătut în ședința ultimă, din cauza că fiind chestia de o extremă importanță și foarte delicată, comisia căreia i-s'a încredințat și-a isprăvit foarte târziu lucrările. Comisia a propus o hotărâre, care s'a publicat în acest ziar — iar sinodul a primit propunerea cu multă însuflețire. În această hotărâre întreg clerul a declarat că e de acord cu pașii întreprinși de episcopi. Și în această declarație simplă la vedere — e expus întreg punctul de vedere corect, această declarație, în care preoțimea declară că va fi cu supunere canonică față de arhiepiscopul, e cea mai solemnă protestare în contra atentatului lui Apponyi! Cunoscând apoi punctul de vedere al episcopilor în privința aceasta, dela care știm că nu se vor abate, putem zice că și această chestie s'a rezolvat spre mulțămirea tuturor. Poate-că viitorul apropiat va

aduce mari lupte pe tema aceasta, noi însă știm, că avem luptători buni și mai ales conducători buni — de ce să ne mai temem dară?

Iată, așa a fost sinodul dela Blaj! A fost un sinod de regenerare a bisericeii — prin hotărârile aduse cu privire la calificația preoțimei — un sinod de regenerare culturală, prin hotărârile aduse cu privire la soarta școlilor, un sinod, care va avea de rezultat alipirea tot mai mare a credincioșilor laici către așezămintele bisericeii și a școlii — dovadă hotărârea adusă cu privire la chestia catehizării. Ori — cine știe — poate a fost un *sinod-inceput de luptă*... Poate-că cu sinodul acesta se începe un șir lung-lung de suferințe, de lupte între guvern și biserică.

Dar ori ce va fi: să dea Dumnezeu, ca demnele hotărâri ale sinodului să nu rămână pe hârtie. Ci să se realizeze până la ună.

Dea Dumnezeu ca oamenii, până la unul, să fie la postul lor, căci numai așa ne vom putea mântui ce avem mai scump: *biserica și școala*, adecă **neamul!**

— sp. —

Serisori din București.

Dela „Liga Culturală.”

Un premiu.

1. Pentru vecinica amintire a lui Bunea, care a adus atât de esențiale servicii nu numai științei românești, dar culturii noastre întregi și vieții naționale a Românilor din Ardeal și Ungaria la care a luat parte ca luptător de frunte, Liga Culturală institue un premiu de 300 lei pe an, plătit din veniturile fondului înalienabil adunat de secția „București” pentru cea mai bună lucrare scrisă de un tânăr din Ardeal și Ungaria și care ar trata un subiect din istoria bisericii sau viața religioasă actuală a Românilor de peste munți.

2. Lucrarea se poate prezenta în manuscris, în care caz, autorul se îndatoretăză a o publica, sau în formă de coală tipărită.

3. Judecata asupra lucrării o va rostii o comisiune alcătuită din profesorul de istorie bisericească la facultatea teologică din București, din prof. de istorie bisericească dela seminariul din Sibiu, din prof. de istorie bisericească dela școala de teologie din Blaj.

4. Premiul se va decerne solemn în Blaj, Sibiu sau București, după hotărârea comisiunii în fiecare an la 17 Noemvrie st. v. ziua când Augustin Bunea a trecut la cele vecinice.

Comitetul central a luat hotărârea ca membrii Ligei să poarte la solemnități

și excursii făcute în comun un *semn deosebit* lucrat din smalt în 3 colori, care va purta stema lui Mihai-Viteazul cuprinzând pe ale celor 3 țări românești cucerite de dânsul; — stema din 1600 — descoperită de d-l prof. Onciu și inițialele L. U. C. P.

Duminecă 29 Noemvrie, va avea loc inaugurarea noii secții a Ligei din Huși, cu care prilej secretarul general al Ligei, d-l profesor N. Iorga va desvolta conferința: »Starea culturală a Românilor din Basarabia, dela 1812 până în timpul de față«.

Sărbătorirea lui Maiorescu.

Duminecă, cu prilegiul retragerii d-lui Maiorescu dela universitate, s-a încununat printr-o înălțătoare sărbătorire, munca depusă de d-sa aproape un pătrar de veac în serviciul celei mai înalte instituții de cultură.

Poate că sala Senatului nu mai încapuse niciodată atâta lume. Nu erau numai profesori și studenți. Și nu erau numai foști studenți și foarte mulți viitori studenți, dar veniseră tot atâția înși din publicul care-l urmărea și iubea pe Titu Maiorescu ca filosof, ca om politic, dar în deosebi în calitatea sa de critic, de îndrumător al literelor și spiritului public românesc.

Sărbătoarea s-a deschis prin cuvântarea d-lui C. Dimitrescu-lași, rectorul universității. D-sa după ce pune în lumină opera săvârșită de d. Maiorescu, nu numai la universitate, timp de aproape o jumătate de veac prin munca sa neobosită, prin calitățile sale rare de filosof, de profesor și de om al datoriei, își arată părerea de rău adâncă, de toată lumea simțită, pentru pierderea ireparabilă ce o încearcă universitatea din București prin retragerea celui mai de samă al ei profesor. Incheie arătându-și speranța că sărbătoritul nu va înceta să ilustreze și pe viitor catedra de istoria filosofiei, ca profesor onorar.

Au urmat frumoasele cuvântări ale d-lor: I. Bogdan, decanul Facultății de Litere, C. Diescu, decan al Facultății de drept și G. Dragu, profesor și deputat.

Au mai urmat câteva însuflețite cuvinte rostite în numele tineretului de studentul G. Lazăr.

»Cum să vă mulțumesc d-lor colegi — încep d-l Maiorescu adânc emoționat — la o așa de solemnă manifestare a unor simțăminte prietenești, la a căror expunere v-ați exprimat în niște termeni ce covârșesc mult meritele mele...

»Și când zic colegi, urmează d-sa mai departe, dați-mi voe să adaug că înțeleg a numi pe profesorii universității alături de întreaga studențime universitară.«

Înainte de a mulțumi pentru ultima dată profesorilor și studenților, d-l Maiorescu vorbind de trecutul său între altele mai zice:

»Vă închipuiți ce bucurie sufletească trebuie să fi simțit Aron Pumnul când a văzut că dintre școlarii lui a ieșit Eminescu, după cum și cel, care Vă vorbește a simțit o deosebită mulțumire că a dat

primele noțiuni de gramatică lui Ion Creangă...»

La ieșirea din universitate sărbătoritul a fost întâmpinat de ovațiile publicului, din stradă.

Purtată de un singur cal, în trap domol, o trăsură închisă se pierdu în mulțime, ducând dela Universitate pe cel ce înălțăse Universitatea...
R. C.

STIRILE ZILEI.

— 26 Noemvrie v.

Moartea vovodului. Cetim în ziarele din America :

Cu patru zile mai înainte, se publicase în foile englezești că a murit >King<-ul, regele sau mai pe românește zis Voivodul Țiganilor din America, Nicolae al lui Mihail Mitcel în Asceola Arcansas și că va fi adus în Cleveland O. și înmormântat în cimiterul comun din Woodland în criptă de ciment, lângă voivodeasa lui Solomia.

Din toate lucrurile mici, au făcut americanii lucru mare, așa și din înmormântarea vovodului țigănesc.

După știrile din gazete, că ar fi murit un rege din Serbia, s-a adunat acolo lume multă, ca la înmormântarea unui rege, toți preoții din Cleveland, raportorii ziarelor dimpreună cu toți cei ce aveau timp liber. Fotografii au alergat cu aparatele lor ca să pregătească tablouri pe seama lunei mari. Dar au avut ce vedea și ce fotografa. O laie de țigani vagabonzi.

Și ce mai înmormântare, Doamne, Doamne, de îți venea mai mult să răzi decât să plângi.

Voivodul născut în Bănat, crescut în Serbia, venit în America cu 40 ani mai înainte, om bătrân în etate de 115 ani, era îmbrăcat și împănăt cu musteața toată pomadă, ca un mire. — În mormântarea s-a făcut de preotul I. Podea care la urmă a ținut și o predică. Dar ori cât s-a nuzit ca să atingă inima coriorilor, ori cât a așteptat să vadă o lacrimă țigănească, n-a izbutit, până când a ajuns la iertăciuni. Amintind apoi despre pilă, și despre căldare, despre ciure, lăcate și potcoave de cai morți, au început a plânge cu teții, apoi iarăși s-au oprit când au auzit că bătrânul de acum înainte nu va mai tremura de frig, că se va duce în raiu unde e tot cald și vara și iarna și unde are ce mânca și fără să cerșească.

Il deplâng frații, feciorii, nepoții, și strănepoții.

Foile englezești au publicat fotografiile înmormântării și raporturi detaiate.

Pentru Pomul de Grăciun am mai primit de la d-l George Codrea din Sănpetru 2 cor. și de la d-l I. V. 1 cor. D-l preot

de omenie în toate apucăturile lui, că n-ar fi încercat unul, odată cu capul, s-o ia rasna din grămadă, ne-cum să îndrănească să scape vre-o vită.

Vara, când se înșirau cositorii în linie frântă și lungă cât ține ochiul pe livezi, ori când vluiau coastele și vâile de pologari, numai odată la săptămână să fi dat Gheorghe Unguru o raită prin ei, în goana nebună a calului odihnit și înbuibat, și mergea lucrul ca pe scripeti, nu altfel. Nu știu ce făcea, ce dregea el, că nemeria tocmai pe cei cu buba, pe cei de băteu prea mult coasa pe nicovală, pe câte un flăcău lăsat a lene la umbră, ori pe câte un drac de fată cu gândul numai la glume și la povești.

Porumbul creștea și se cocea necăit în holdele întinse, fânul sta tot neîngrădit, iar prunele în toamele mânăoase rupeau crăcile cu greutatea lor, spânzurau peste garduri, mai putreziau din ele pe pământ, până se culegea picătura și nu se atingea nimeni de ele.

Erau ei păzitori cu ciomege puternice în mâni, cu pistoale și cu cuițe la brâu; dar nu de grozăvia lor se fereau oamenii de prin prejur, ci numai de teamă să nu dea ochi cu Gheorghe Unguru.

Eșise o vorbă prin lume, că avea pe spiriduș, că-l vestea la vreme de toate și-l luca ca vântul unde simția bătaie de joc la nuncă, ori încălcare streină pe moșie.

Ba se mai povestea, că un bătrân dat într-un miez de iarnă grea când i-se

sfârșise nutrețul și-i sbera vaca în curte de foame, și-a luat inima în dinți și s-a dus la o clăie de-a bogătașului să ia un maldăr de fân. De dus s'a dus și de luat a luat; dar când să-l ridice: pace! A mai lăsat din el, l-a mai jumultit până a rămas numai un braț, să-l pui subțioară și să fugi cu el 3 zile pe neodihnite, dar n'a fost chip să-l miște de jos. Și c-eace era mai de mirare, era că nici bătrânul n-a mai putut să se mai urneasă din loc, și a doua zi l-a găsit Gheorghe Unguru la clăie și l-a întrebat de sănătate.

Când se întorcea dela »Mușcel« cu trăsura ori cu sania cu trei cai șargi, focoși, o ducea numai într'o pocnitură de biciu pe ulițele satului și era bucuria lui când putea să isbească pe câte cineva din fugă cu pleasna de cânepă cu noduri multe. Atunci îi licăriau ochii verzi, spălăciți, ca de șarpe, i-se adăncia dunga din obrazul drept și i-se lăsa o mustață în jos de-alungul gurei, date într-o parte în răs drăcesc.

De unde o fi venit el în sat la noi nu pot spune, avea însă o vorbă când își arăta nemulțămirea de starea lui:

»Noa, că tare bine-i aici la voi, mai bine mult, zic zău, decât la Gherla«.

De aci, îi mai ziceau oamenii și »gherlan« și vorba asta a rămas în sat ca o poreclă urâtă, aruncată celor ce răsar așa ca din senin pe pământul moștenesc al lor.

Mai târziu s-a scornit prin lume, că Gheorghe Unguru a fost închis o toană bună de vreme în pușcărie, pentru că făcuse tâlhării multe și moarte de om în țara lui și că, scăpând cu altă moarte dintre cătenele cari îl păziau, a nemerit aci.

Și svonul ăsta își avea temeiul lui. Mi-aduc aminte că odată, pe când veniam dela școală cu copii mulți, l-am văzut în gărlă cu capul gol, cu mănecile sumese, spălnd trăsura de noroiu. Am băgat apoi de seamă cum tănuiau doi oameni în drum despre pecețile de pe mâna lui Gheorghe Unguru și în copilăria lui, unul din noi, a arătat cu degetul, zicând în gura mare:

»Uite, mă, ce are pe mână!«

Par-că-l văd iarăși, cum a umplut găleata cu apă și a svărlit în noi; apoi a început să arunce cu pietre, în înjurături nesfârșite de cruci și Dumnezei...

O așa răutate de om nu mai văzuse de mult satul. Când se nemeria în toane bune, era el cum era: dar la necaz și la beție să te fi ferit sfântul să-i treci pe di. ainte măcar. Începea dintr'o dată să injure, și înjura, înjura, de credeai că acu-acu o să se scufunde pământul, să-l înghită de viu!

De îndrăsnia să-l opești cu bine, se întărita și mai tare; iar de-l ținea de rău, îți aprindea paie pe cap.

Nu ținea socoteală să fi fost tu cu trei stele în frunte.

Într'o zi îl lovisse pe semne un cal în grajd și, odată cu coadele de lopată așternute de-alungul coastei lui, turna și obișnuita ploaie de înjurături. Era tocmai într-o duminecă în timpul slujbei dumnezeiești. Stăpânul sta în cerdac cu câțiva oameni și le făcea o socoteală, grăbindu-se să plece la biserică. Graba lui și rușinea de oameni, și teama de cel de sus, l-a făcut să-și calce pe inimă și să zică lui Gheorghe Unguru să mai lase gura.

În liniștea aceea a zilei, în fața oamenilor a răsunat atunci o înjurătură aspră, grea, îndreptată stăpânului, după care în aceeași zi de sărbătoare și în fața oamenilor, i-a căzut o palmă pe obraz, cea dintâiu palmă pe care o dădea bogatul în viața lui de om bătrân.

A doua zi Gheorghe Unguru a fugit dela curte. A umblat cât-va timp zăna-tec, schimbând des stăpânii și încercând toate slujbele, fără să poată găsi una, așa cum era la bogatul cel bun. Acum se îmbăta mai des și înjurăturile lui răsunau într-una prin cărciumele mici, întunecoase. Își prinsese câți-va tovarăși de răutate și se auzea mereu, dela o vreme, de furturi și de spargeri pe la case de oameni avuți. Ba eșise vorba că veniseră într-o noapte, niște hoți și la bogatul la care slujise Gheorghe; dar au fost depărtați cu gloanțe de pușcă și cu lătrături de câini. Ceea ce-i da mult de bănuat bogatului era, că de

H. Boteanu, Nușfalău 1 cor., d-1 Nicolae Racoța, medic, Șeica-mare 10 cor., d-nul George I. Dogărescu, Predeal 10 cor. — Le mulțumim frumos.

D-1 Dogărescu însoțește darul său cu o scrisoare frumoasă. Ne scrie: *Mult onorabile Domnule Redactor!* Când am cetit în bătrâna noastră »Gazeta Transilvaniei« de Duminecă, 13 Novembre, articolul, *Pentru cei întemnițați*, ai noștri — mărturisesc că am rămas foarte înduioșat, mai cu seamă de cum faceți apel către marele public cetitor al Gazetei, spre a-și aduce aminte de cei întemnițați la *Seghedin*, cauzându-le și lor mângâiere pentru zilele sfintelor sărbători ale *Crăciunului* cari bat la ușa tuturor, săraci și bogați, inconjurați de ai lor în bordeie și palate — petrecând cu bine — dar vai!, acei întemnițați pentru cauza națiunii, fără de nici o mângâiere însetează de dorul de cei rămași acasă — și asta mă înduioșează iar mult, și cu drag trimit 10 coroane, după cum ați spus D-v. pentru pomul de Crăciun al lor, și mai trimit și salutări încurajatoare din Predealul românesc. — Predeal, 26 Noembrie 1909. G. I. Dogărescu.

Ziaristice. »Țeara Noastră« anunță că-și va sista apariția pe câteva luni, până ce d-l Octavian Goga se va întoarce din străinătate. În acest timp abonații revistei vor primi »Foaia Poporului«.

Pentru noi. În »Humanité« Leon Rémy se ocupă iarăși cu chestia de naționalitate din Ungaria, luându-ne apărarea cu deosebire nouă, Românilor. Iși bate joc apoi de felul egoist, cum s-a manifestat totdeauna la Maghiari, celebrul lor dor de libertate.

Condolențe la înmormântarea lui Dr. Augustin Bunea, au mai sesit dela:

Gyulofehérvár, 2 Decembrie. *Nagyméltóságodnak és a ft. székes káptalannak dr. Bunea Agost váratlan és fájdalommal elhunytá alkalmából öszinte, meleg részvétemet fejezem ki. Szt. áldozatomat a holnapi napon a boldogult jeles egyházi ferfiu lelke nyugalmaért fogom bemutatni. Exciád alázatos testvér Krisztusban. — Majláth, püspök.*

București. Senatul român adânc întristat de pierderea distinsului membru al Academiei Române Augustin Bunea, m'a însărcinat în ședința sa dela Noembrie a. c. ca să vadă adresele triste sale condolențe. — Președintele senatului, general Budișteanu.

Hrana țaranului nostru. Medicul veterinar Manolescu din București a făcut cercetări asupra hranei țaranului român din România și a aflat, că țaranul de acolo, luat unul cu altul, mari cu mici, abia mănca atâta carne pe an, de se vine 3 klg. pe unul! În orașe se mănca și în România mai multă carne, deși nu atâta câtă se recere după părerea medicilor și învățaților. Iată o asemănare:

Un englez din Londra mănâncă într'un an 180 kgr. de carne, Francezul din Paris 97 kgr., Neamțul din Viena 67 kgr., cel din Berlin 63 kgr., Italianul din Milan 65 kgr., Românul din București 46 kgr.

Linie de transport prin aer. Societatea de navigație aeriană a hotărât con-

struirea unui nou dirijabil, care se va numi »Zeppelin IV«. Balonul va avea capacitate de gaz de 20.000 metri cubi, iar în cele trei nacele va putea duce 40 călători. Linia de transport aerian va avea stațiuni principale la Colonia, Lipsca, Dünich, Dresda, Baden-Baden și Düsseldorf.

Populațiunea statelor europene în secolul al 19-lea. Foarte interesantă și instructivă e statistica care a văzut lumina într-o carte apărută în Germania și care ne dă sporierea populațiunei statelor europene în secolul al 19-lea.

Numărul locuitorilor în milioane a fost:

Anul	1800	1850	1900
Rusia	33 000	61.000	103.280
Germania	24 500	35 4 9	58.365
Austria	13 300	18 054	26 150
Ungaria	10.000	13.300	19.254
Franta	26 900	34.907	38.961
Angia	9 250	18.000	32.527
Scotia	1.675	2.915	4.427
Italia	18 125	23.900	32.449
Spania	11.500	14.5'0	18.618
Portugalia	2.920	8.450	5 423
Turcia și Bulgaria	7.300	8.500	9.874
Suedia	2.347	3.484	5.136
Norvegia	883	1.400	2.240
Dania	925	1.461	2.449
Svițera	1.750	2.400	3.325
România	2.800	4.050	5.956
Serbia	900	1.250	2.493
Irlanda	5.500	6 696	4.458

În 40 de zile. Călătoria în jurul lumii se poate face în 40 de zile. Au și făcut-o doi școlari din New-York în 44 de zile 8 ceasuri și 5 minute; iar doi din Chicago în 40 de zile, 17 ceasuri și 23 minute. La întoarcere i-a primit în urări o mulțime de 50.000 de oameni ca pe niște triumfători.

Un drum lung. În orașul Hayange din Franța trăește un lucrător fierar care în fiecare zi percurge de două ori drumul de acasă la fabrică. Drumul acesta este de 4 kilometri ceace ar face 16 km. pe zi. Adu-nând kilometri de 53 de de ani de când face aceste drumuri zilnice, găsim suma de 294 mii de km. ceace ar veni că lucrătorul fierar ar fi făcut până azi de șase ori drumul în jurul pământului.

Monetele de aur à Kor. 100, puse în circulație în Austria au pe avers bustul Majestății Sale și următoarea inscripție: »Franc. Jos. I. D. G. Imp. Austr. Rex. Boh. Gal. Ill. Etc. Et. An. Rex Hung.« Pe revers se vede pajura împăr-tească austriacă și inscripția circulară indicând valoarea »C. Coronae« și anul baterii cu cifre romane; sub pajura împăr-tească indicarea valorii: 100 Cor. și anul baterii cu cifre arabe. Marginea monetelor este netedă și conține inscripția garantată: »Viribus Unitis«. Muchia foilor este ridicată și netedă și este percursă în partea din lăuntru de un șir de mărgelae (atingându-se mârgea de mârgea). Diametrul monetei de aur à K. 100 — este 37 milimetri.

Agenturi poștale nouă, s'au deschis la 1 crt. în comuna Pin ș com Bihor sub numirea Fenes-Bihorvármegye. La agentura aceasta aparțin comunele: Fiziș, Fiziș-İoaniș, Șoncoiuș, și stațiunea balneară Papkut. La 16 resp. 21 Noembrie a. c. a început a funcționa agentura poștală în Chiciud com.

Cluj de care se țin comuțele Chiciudul de câmpie și Visuia.

Dela magistratul orașenesc primim spre publicare următorul aviz: Fiindcă tăblițele pentru numerotarea caselor au devenit necitate, ba chiar șterse de tot, în-cât nu le mai cunoști, din cauză că în decursul timpului s-a așezat praf pe ele, iară cu ocazia sporii și a văpsirii caselor au fost de multe ori stropite fără cruțare: toți proprietarii de ca-e sunt provocați, ca până cel mai târziu la 1 Ianuarie 1910 să curețe tăblițele de numerotat casele, iară pe cele stricate de tot să le înlocuiască cu tăblițe nouă, cari se pot comanda prin oficiul economic orașenesc. Dacă vre-un proprietar de casă nu ar da ascultare acestei provocări, autoritatea competentă va procede din oficiu contra celui neglijent.

Invitare. Societatea »Petru Maior« a tinerimii universitare din Budapesta, va ținea în sala mare dela »Saskör« (IV. Irányi u. nr. 17), în ziua Sf. Andrei (13 Decembrie st. n.), seara la 8 oare o ședință festivă intru aducerea aminte a marelui Arhiepiscop Andrei Șaguna. Programul: 1. »La mormântul marelui Andrei«, cor bărbătesc de D. Cuițan; 2. »Cuvânt ocazional«, de președintele Societății; 3. »Revedere« (Eminescu), cor bărbătesc de N. Ganea; 4. »Doi Arhiepiscop«, conferență de A. Crișan absolut de teologie, st. în științe; 5. »Noël«, cor bărbătesc, de A. Adam. La această serbare se invită întreg publicul românesc din Budapesta și provincie. Invitări speciale nu se vor trimite. — Preț de intrare: benevol. (Pentru pomul de Crăciun?..)

Fortis. Dela Roma ne-a venit tristă știre a morții deputatului Fortis. Moartea aceasta este un adevărat doliu pentru democrația italiană. Deputatul Fortis fiind eșit din rândurile garibaldienilor a ajuns prin cultura și talentul său la rangul de prim-ministru al Italiei. El reprezenta în cercurile politice tendința ascunsă a italianității de pretutindeni, și cu ocazia ultimelor discuții din cameră asupra politicei externe a regatului, a ținut acel discurs celebru care a provocat entuziasmul camerei și a națiunii întregi și a făcut până și pe primul ministru Giolitti, a cărui politică nu fusese scutită de critice, să lase singur la locul său pe ministrul de externe Tittoni și să meargă a felicita și el pe deputatul Fortis.

Negreșit, golul ce lasă în parlamentul italian, figura care dispăre, nu va putea fi implinită lesne, căci cu greu democrația italiană va găsi la un loc atâta inteligentă, atâta inimă, atâta talent și atâta sănătate și cumpănă de cugetare ca la deputatul Fortis.

Locale. Marți, în 7 l. c. seara, a avut loc sub președinția d-lui Dr. Al. Bogdan, o ședință a comitetului teatral brașovean. Toate domnișoarele și dñii membrii au promis că se vor înscrie înșiși, pe urmă că vor înscrie și pe alții ca membrii la societate.

S-a cetit apoi un act din piesa »O căsnicie« și s-a hotărât un spectacol pentru preseara anului nou. Distribuția rolilor va face-o d-l A. P. Bănuțiu, directorul artistic al societății.

La întrunire au luat parte aproape toți membrii și se prevede o îndrumare nouă în viața acestei modeste grupări culturale. Am dori ca comitetul să dea în cursul anului cel puțin 3—4 spectacole și eventual să facă o excursie la Feldioara Zărnești, ori chiar Făgăraș, căci numai, așa-și implinește cu adevărat misiunea sa culturală românească.

— Conferența despre »trei poete române contemporane« a d-șoarei Dr. Eleonora Leményi va avea loc Duminecă, în 12 st. n. la orele 6 seara fix. După încheierea conferinței ușile vor rămâne închise până la sfârșit — rugăm prin urmare pe on. public a se conforma dorinței obștești neder-njând ulterior pe conferențiar. E de prisos, credem, să mai înzistăm rugând publicul să onoreze această conferență cu prețuita sa prezență. Dr. Leményi și ea femeie și ea străină va fi desigur împărțășită de curtoazia Brașovului românesc intelectual. — După conferență întrunire la restaurantul »Transilvania«.

— Duminecă societatea germană de cor bărbătesc va da obicinuita și prietinoasa seară de cântece. Publicul stă la mese.

— Tot Duminecă seara la Europa un program cu bucăți numai de Strauss.

În cancelaria d-lui Dr. Sárkány Miksa, avocat în Reghinul-săsesc află aplicare un candidat de avocat român la începutul practicei sale.

Cancelaria avocatului Dr. Ludovic Csato: Brașov, Strada Porții 49. (unde a fost cancelaria avocatului Dr. Iuliu Decean).

Diverse mobile aproape noua, constă-tătoare din o garnitură de salon, diverse garderoburi, mese, canapele, etagere și alte mărunțișuri, sunt cu prețul de jumătate de vânzare. Atragem atențiunea amatorilor asupra acestor mobile, cari se vând c-un preț așa scăzut. Informațiuni la administrația ziarului nostru.

A XXVII-a loterie c. r. de stat de binefacere. În 16 Dec. urmează tragerea loteriei. Din prospect se vede ca aceasta loterie este dotată cu 18.386 câștiguri în bani gata în suma totală mai mult de o jumătate milion. Câștigul principal 200.000 cor. Losurii a 4 cor. se capătă la trafici, zarafii, etc.

Săpunul Schicht, cu marca cerbul se estinde îngrabă peste rufăria întregă, pătrunde țăsătura și de aceea curăță iute și bine fără a strica mâine sau rufăria. Căci pe cât de intensivă e puterea lui de curăți, pe atât de bun e efectul lui.

Mulți sunt surprinși că șampania »Andrenyi« nu e galbenă, ci are o culoare de șampanie. Culoarea deschisă a ei dovedește, că ea este fabricată din vinurile cele mai curate. Această împrejurare dă șampaniei un gust plăcut și răcoritor și o aromă bună.

Convocare.

Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea văduvelor sărace din Brașov și Săcele își va ținea adunarea sa generală

când trăia, acum se făcuse pentru prima dată cercare de călcat la casa lui; dar cum era om milos și ertător și aducându-și aminte de multe părți bune ale lui Gheorghe Unguru ca argat, i-a trimis vorbă să se astâmpere, dacă nu ține ca să-i putrezească oasele în pușcărie.

Puțin după asta s-a așezat într-o căsuță în marginea din spre »cheie« a satului, trăind și el ca toți oamenii, din munca brațelor.

Și au trecut așa vre-o câți-va ani. Gheorghe Unguru era căutat de mulți la lucru, că era destul de harnic și îndemănat ec la ori ce; numai firea lui dărză și deprinderea urată a injurăturilor îl făcea să fie ocolit de multe ori și să nu prindă culcuș nicăeri.

Intr-o primăvară era la bușteni pe »Dâmbovicioară«.

Ploua de vreo trei zile într-una. Buștenarii erau uzi de tot și pe lângă asta n-aveau nici unde să se aciuzeze măcar noaptea și nici unde să aprindă un foc pentru o mâncare mai ca lumea.

Luerau toți posomorâți, tăcuți: lu-crau din zor, pe neodihnite, acum când și-voitul mărit al răuleșului le înlesnia truda, ducând cu furie buștenii la vale, până în gura »Dâmbovicioarei«, unde alții le ațineau calea, căutând să nu le scape vre-

unul în »Dâmbovița« mare, intunecată, și întărind mereu podul opritor ce făcuseră din bușteni puși de-a curmezișul.

Ziua la amiazul cel mare chiar valea stâncoasă era tot posomorâtă; iar ploaia și intunecimea, unită cu răcoarea lăsată te făcea să crezi că ești în noapte, că ești într-o groapă fără fund. Numai brusturii și ferigele, înfrățite cu firele de iarbă, numai clopoștii cari albăstria mușchiul, și câte un brad, subțiratec, care crescuse în stâncă ici colo, își înălța spre cer vârful șubred, mai dădeau semne de viață, luând parte la suferința firei întregi.

Pe la o vreme s-a stărnit însă și o trâmă de vânt rece și furios. Pornia de sus din »Plai« se lăsa în jos printre stânci, se frământa în volburi dese de colo până colo, și isbia fără milă în față pe lucrătorii amarâți.

Unii oltau lung, alții își făceau cruce; Gheorghe Unguru lojura însă și injura așa cum nici el nu știa să mai fi injurat vre-odată. Sta locului, înflegea cârligul în câte un buștean oprit în marginea gârlei, căta în sus, prin despicătura îngustă a stâncilor și ca și cum cetea într-un calendar, înșira injurători ne mai auzite de urechile tovarășilor lui.

Lucrătorii își șcuipau în sân, își făceau semnul crucei pe piept și tăceau, de-părtându-se mereu de el. Numai stăpânul

lemnelor s-a încumetat într-un rând să-i imbuneze inima, cu vorbe blajine; dar Gheorghe Unguru nu era omul care să înceteze, nici de rugă, nici de frică. Se în-frunta tot mai tare, se bătea cu pumnul în piept și urma.

Dâmbovicioara alerga mai furioasă acum printre stânci, spumea și se depărta grăbită de omul nelegiuit ducând buștenii grămadă la vale.

Brazii rșleți șoptiau par-că tainic, pe când de de-asupra, din lumea deasă a pădurii venea un freamăt lung, care se amesteca cu huetul apei și al lemnelor, cu vaetul vântului și spunea sufletelor omenesști din vale, că așa pustie de vreme nu știe să mai fi pomenit de mult.

Mal colo, în câte un loc mai deschis, mestecenii înalț, și alb, cloși se îndolau dela mijloc, se cuprindeau unul pe altul ca și cum ar fi vrut să-și ție de urât și să se mângâie împreună în necazul și grija zilei de față.

De departe din spre »Piatra lui Crai«, odată cu bubuituri lungi de tunet, în chip de improspătură, veniau nori groși și negri de ploaie cu temei.

Și Gheorghe Unguru injura.. Se cutremura par-că pământul din temelie, și de urgia cerului, dar mai mult

de păcătoșenia gurei omului fără Dum-nezeu!

— »Ci, mai taci, Gheorghe, mai taci, spurcatele, nu mai mânia pe Dumnezeu, nu te-ar mai răbda pe pământ!« încercă încă odată stăpânul dela locul lui de sub o scobitură de stâncă.

Gheorghe Unguru s-a rățoit atunci odată, cătând în sus cu luare aminte, ca și cum ar fi căutat pe cineva: »Aoleo!.. unde e Dumnezeu?... Dacă nu-l am eu aici, c-aș înflege cârligul în el și l-aș țări la vale, una cu buștenii!«..

Pe la locurile lor, oamenii au rămas toți înlemniți. Au dat să zică ceva; dar a pornit atunci o trâmă de vânt mai mare, mai turbioasă decât toate de până atunci, s'a auzit de-asupra trăsnet de brazi căzuți și ca o ruptură de stâncă și fără să aibă timp să fugă undeva, așteptând cu moartea în inimă, au văzut, ca într-un vis, un colț mare sbătându-se înure pereții văii, au auzit un început de injurătură grozavă, urmată de o scrâșnire ca de dinți, au vă-zut apoi ca într-o licărire de groază sânge și creer, pe stâncă; iar pe Gheorghe Unguru, fără cap, alunecând pe gâră în jos și strivit sub grămada de bușteni.

Așa s-a sfârșit Gheorghe Unguru. („Albina“).

Luni, în 30 Nov. v. (13 Dec. n.) a. c. — ziua s-tului Andrei — la 3 oare după prânz, în sala festivă a gimnaziului român.

Invităm la această adunare pe toate P. T. membre ale Reuniunii.

Braşov, 23 Nov. v. 1909.

Pentru comitetul Reuniunii:

Balaşa Blebea, Dr. I. Blaga,
presidentă, secretar.

Locale.

(Un raport întăriat din pricina marilor evenimente în viaţa noastră.)

Sâmbătă au trecut două săptămâni Reuniunea femeilor române din Braşov-vechi a dat o seară de concert şi de reprezentare teatrală, care a întrecut cele mai multe manifestări artistice de felul acesta. Sala cea mare dela hotel Central, gema de lume, şi cei patru pereţi răsuna de aplaude, ca nici când altădată poate. Şi în adevăr, rar le-a mai meritat cineva aşa de mult ca şi debutanţii din acea seară.

Punctele de forţă sau am putea zice într'un anumit stil: punctele eminamente artistice ale concertului au fost »Trio G-dur de Haydn (pian, violină, cello) executat de familia d-lui avocat Dr. Lemenyi şi »Quartet Nr. 19« de Mozart, executat tot de dânsii, împreună cu d-nul Romulus Ardelean. Cu deosebire s'a remarcat talentul celui mai tânăr: Emil de Lemenyi la vioară şi pian deopotrivă. Cântă cu o precizie şi cu o siguranţă, care, la vârsta ce-o are, făgăduieşte foarte mult. Cum am spus, amândouă bucăile acestea, în urma autorilor şi executării de o potrivă, au fost evenimentele serii, cele mai de seamă puncte, păcat că nu şi cele mai ascultate.

O mare parte avu în program, şi un talent de multe feluri avu să dovedească în acea seară, şi d-soara *Marioara Muzilian*, executând la pian un Potpouri de Porumbescu — împreună cu d-soara *Iuliana Moldovan*, care cântase la vioară, cu multă îndemănare şi spre marea îndestulare a publicului — apoi »Doina Ciobanului« de S. Degen, şi jucând pe urmă rolul de tortă (Paulina) în comedia »Dela Nord la Sud«. S'a adevărit în jocul comediei localizate şi jucate de Z. Bărsan (prin urmare era mare riscul dilatanţilor, dar s'au achitat pe deplin de roiriile lor!) că Românul nu e numai născut poet ci şi născut dilatanţant. Căci numai cuvinte de laudă avem pentru ceilalţi cari au jucat teatru: d-l D. Jaiu în rolul bătrânului Filip (foarte bine interpretat şovăiala şi neştiinţa lui) d-l R. Ardelean în rolul ofiterului moale la inimă Valeriu şi d-soara Maria Marica în rolul mic dar plin de temperament al Iosefinei. Numai două observaţii avem pentru dilatanţii noştri în genere: să se mişte mai puţin (e şi asa cam îngustă scena) şi să varieze mai mult vocea, »tenorul«. Incolo au fost bine toate.

D-l Romulus Ardelean şi d-l Emil de Lemenyi, au mai cântat două duete, la vioară şi pian, între cari una a fost românească. Iar între puncte, în afară de program, d-l Oancea a cântat cu vocea-i cunoscută câteva minunate doine româneşti.

După 12, până-n zori, dans şi veselie. Dorim Reuniunii femeilor române din Braşov-vechi încă multe seri atât de succese şi plăcute.

Induraţi-vă spre săracii noştri.

„Mila dată săracilor, te curăţă de păcate, ũi căştigă îndurare şi viaţă vecnică.“

Mulţămirea sufletească a dăruitorilor şi împărţitorilor dau urilor şi lacrimile săracilor miluiţi anii trecuţi, ne îndeamnă să apelăm şi de data aceasta la inimile generoase, să binevoiască a dăruii bani, vestimente şi alimente ce să se împartă în ajunul Naşterii Domnului între săracii noştri (învăţăcei-meseriaşi, şcolari, bărbaţi şi femei scăpătate).

Ne găsim în preajma zilelor, în cari săracul ca şi bogatul, caută să-şi încălzească sufletul şi corpul.

Cei pe cari Dumnezeu, povătuitorul a toate v-a binecuvântat din belşugul său, daţi puţin şi celor lipsiţi, ca cel puţin în zilele de bucurie ale Naşterii Mântuitorului nostru să preamărească pe Creatorul şi făptuirile sale.

Impărţirea darurilor se va face cu cuvenită solemnitate sub binevoitorul protectorat al stimabilelor doamne Minerva Dr. Brote, Ana Dr. Moga şi Elisaveta Bugarsky.

*) Inscricţia icoanei Maicei Domnului, ce atârnă deasupra lădiişi cu cruceii săracilor din localul Reuniunii sodalilor.

Darurile benevole să se trimită la adresa »Reuniunii sodalilor români din Sibiu.«

Lacrămile vărsate de săracii noştri se aşază drept cea mai înaltă răsplătă pentr- totii aceia, i cari posibilă ne fac împlinirea acestei dătorinţe bine plăcute şi lui Dumnezeu.

Sibiu, 17 Noiembrie n. 1909.
Comitetul »Reuniunii sodalilor români din Sibiu.
Vic Tordăşianu, St. Duca,
prezid, notar

ULTIME ŞTIRI.

(Prin telefon.)

Trimisul nostru, pe care a trebuit să-l angajăm la Târgul Mureşului pentru aceste zile în cari Provedinţa divină ne cearcă cam des în mescă de procuror, ne telefonase astăzi înainte de prânz la orele 11, o veste ce ne umple sufletele de durere:

D-l *avocat Hosszu Longin, din Deva, a fost osândit de curtea cu juraţi la 1 an închisoare şi 1000 cor. amendă, pentru articolul „Mea Culpa“ apărut în ziarul notcol.*

Procurorul a fost tot Tarr şi president tot contele Lazar. Presidentul îl molestase mult pe d-l Hosszu cu întrebări, voind să scoată răspunsuri de »pocăire«. D-l Hosszu însă a avut o atitudine deamă. Când presidentul l-a întrebat, ce scop avea cu articolul, dânsul a răspuns: »dreptatea şi adevărul!«

Procurorul a făcut şi acum politică şi zamă lungă. D-l Hosszu însă nu s-a apărut. A zis, scurt: »În deplina conştiinţă a nevinovăţiei mele nu ţin să mai răspund acuzei!«

A fost de faţă multă lume din jur, iar din Cluj d-nii Dr. Daian, Dr. Francu şi Dr. Poruţiu.

Nutrierea animalelor de casă.

Cu acest titlu a apărut în editura »Reun. rom. de agricultură din Sibiu« o bună şi interesantă carte pentru economii noştri, alcătuită de Aurel Cosciuc, membru în comitetul central al Reuniunii, actual titular al cat-drei de economie la seminarul »Andreian« şi directorul şcolii econ. consist. In ea găsim tratate toate metodele (telurite) de nutriţie, aprobate de ştiinţa şi experienţa de astăzi, dând îndrumări de nepreţuit folos ţaranului nostru. Cartea, împărţită în părţi şi capitole, tratează foarte sistematic tot ce se tine de nutrierea raţională a animalelor de casă, începând cu arătarea compoziţiei nutreţurilor şi cu mistuirea animalelor. Se fac cunoscute apoi toate soiurile de nutreţuri, în capitole separate, folosul şi întrebuinţarea lor, pregătirea nutreţurilor, hrănirea şi îngrijirea diferitelor animale et. folosindu-se autorul în tot locul de cele mai bune isvoare şi de bogata sa experienţă.

Recomandăm cetitorilor şi îndeosebi plugarilor noştri preţioasa carte a d-lui Cosciuc. Învăţăturile ei ar trebui să fie cetite şi bine încreditate de fiecare econom. Ea formează Nr. 15 al Bibliotecii harnice Reun. agricole şi costă 1 cor. 50 bani, cu porto postal cor. 1.60. Se află de vânzare la toate librăriile, cum şi la comitetul Reun. agric. din Sibiu.

Reproducem şi noi din această interesantă broşură următorul capitol:

Plante rădăcinoase şi tuberculoase.

Plantele rădăcinoase şi tuberculoase sunt de cea mai mare însemnătate ca plante de nutreţ. Cultivate dau rod mult; date animalelor influenţează în mod favorabil asupra organismului. Nutreţurile acestora toate conţin foarte multă apă; iară în materia seacă conţin de tot puţine proteine (au şi multe materii fără azot; celuloză încă e puţină). Prin conţinutul cel mare de apă, produc moleşire, dacă se dau în cantitate prea mare animalelor. Plantele rădăcinoase sunt însemnate şi de aceea, că în vreme de iarnă când nu avem nutreţ verde, le dăm animalelor noastre ca nutreţ apătos; prin acestea se asigură digerarea (mistuirea) şi lucrarea regulată a aparatului digestiv.

Conţinutul mare de apă şi foarte mic de celuloză face ca plantele acestea să se digere foarte uşor; date însă goale, de multe ori trec prin stomac fără a se digera pe deplin, fiind foarte alunecoase. Mult mai cu folos se digeră, dacă se dau în amestec cu paie tăiate sau cu pleavă; căci atunci animalele sunt silite să le dumeze mai bine, şi nu trec nici prin aparatul digestiv aşa iute ca date goale.

Toate animalele le mănâncă bucurosi, nu e bine însă a le da atâtea, cât pot ele să mănânce, deoarece ar mânca mult mai mult, decât le este priincios. Materia seacă dată în plantele rădăcinoase şi tuberculoase, să nu treacă peste $\frac{1}{4}$ -a cel mult $\frac{1}{3}$ -a parte din materia seacă totală ce li-se dă. (De exemplu o vită are lipsă de 10 kgr. materie seacă, atunci i-se poate da 2.5—3 kgr. de napi). Date până la cantitatea aceasta, au influenţă minunată asupra vitelor cu lapte şi asupra celor puşe la îngrăşat; date în cantitate mai mică, sunt priincioase şi animalelor tinere. Căi, dacă li-se dă în cantitate prea mare, asudă şi se moleşesc. În cantitate ceva mai mare se pot da numai cailor grei de lucru şi boilor; cailor de trăsură şi mânşilor să li-se dea mai puţin. Oile, dacă li-se dă prea mult, se bolnăvesc, nefiind învăţate cu nutreţuri tare apătoase. Porcilor li-se poate da cât de mult, lor nu le strică.

De rădăcini adeseori se lipeşte mult pământ. Fiind pământul stricăcios animalelor, trebuie curăţit de pe rădăcini.

1. *Plantele rădăcinoase.* Sunt bogate în zahăr: mai bine de jumătate din materia seacă e zahăr. Materii albuminoide au puţine, amidon nu conţin de loc.

Conţinutul de apă este de obicei cu atât mai mare, cu cât mai mari sunt plantele. Mărimea rădăcinoaselor, — afară de soiul lor — atârnă şi dela pământ, dela timp şi gunoie, cum şi dela depărtarea plantelor una de alta. Cu cât stau mai departe de olaltă, cu cât e locul mai bine gunoit, cu atât mai mari se fac; dară cu atât mai mic e şi conţinutul în materia seacă şi nutritoare. Prin rupeerea foilor în timpul creşterii, rădăcinoasele se fac mai apătoase, mai sărace în materie nutritoare şi dau şi recoltă mult mai mică. De aceea nu trebuie să se rupă foile; iară cine le rupe, îşi face şieşi pagubă.

Sfeclele (napii) de nutreţ dau un nutremânt foarte bun, mai cu seamă pentru vacile de lapte. Li-se poate da de fiecare cap la zi 20—30 kgr. Şi mai mult se poate da boilor puşi la îngrăşat. Pentru a împiedeca scursura de foale, trebuie să li-se dea destul nutreţ sec (uscăt). Boilor de jug se dă mai puţin, dacă li-se dă prea mult slăbeşte organismul, se moleşesc. Mai puţin li-se dă animalelor tinere. Porcilor se poate da cât voesc să mănânce. Pentru porci nu trebuie să fie sfeclele fierte, nefiarte încă le folosesc chiar aşa de bine, ca şi fierte. Cailor se dau puţine, cel mult 1—2 sfecle la zi.

Sfeclele (napii) de zahăr, se cultivă pentru nutrirea vitelor numai în timpul mai nou. Materie seacă şi substanţe nutritoare conţin cu mult mai mult decât sfeclele de nutreţ. E bine să fie cultivate în măsură cât mai mare, deoarece producţiunea în materie seacă nu e cu nimic mai mică decât la sfeclele de nutreţ, şi se pot da şi acelor animale cărora sfeclele de nutreţ nu li-se pot da.

Din sfeclele de zahăr se dă numai jumătate din cât am arătat la napii de nutreţ. Cailor li-se pot da 10—20 kgr. de cap pe zi; prin aceasta se pot economiza 2.3—4.6 kgr. nutreţ întăritor.

(Va urma.)

Bibliografie.

Cunoscutele Calendare din editura W. Krafft în Sibiu tocmai au apărut pentru anul 1910. Ca totdeauna, aceste calendare se disting prin cuprins bogat, ilustraţii frumoase şi execuţie tipografică ireproşabilă. Consemnarea târgurilor e cea mai completă şi bună, compusă pe baza informaţiilor culese dela autorităţile locale. Consemnarea alfabetică a târgurilor cu semne pentru târgurile de măruri şi cele de vite, e unică în felul său. De vânzare la toate librăriile şi la editor.

»Amicul Poporului« calendar ilustrat pe anul 1910, anul L., întocmit de I. Popovici. Pe lângă partea calendaristică, compusă cu cea mai mare îngrijire şi acurateţe, cu datele astronomice cele mai exacte şi indicarea începutului evangeliilor din toate Duminecele de peste an, acest calendar are un cuprins literar mai bogat decât altădată şi numeroase ilustraţii foarte bine executate. Acest calendar apare ca un almanah din incidentul împlinirii a 50 de ani dela întemeierea sa prin Visarion Roman, al cărui portret se află în fruntea calendarului, precum şi faximilia titlului acestui calendar din a. l. (1861).

Articole inedite aduce acest calendar din peana d-lor: N. Iorga, Dr. I. Lupăş, Maria Cunţan, I. Borgia, E. Borgia, Dr. I. Bcu, N. Petrea-Petrescu, G. Todica, Dr. At. Marienscu, I. Bota, etc.; un articol retrospectiv asupra celor 50 de ani de când apare »Amicul Poporului«, reproducerea biografiei lui Visarion Roman, întemeietorul acestui calendar, şi a unui calendar istoric; cronica anului, bogat ilustrată, şematismul Românilor din Ungaria şi Transilvania, etc.

E unul din cele mai bogate şi mai bune calendare româneşti, care n'ar trebui să lipsească din nici o casă românească. Preţul 70 fileri.

»Posnaşul« pe 1910, sglobiul calendar al umoristului Haralamb Calamăr (Ermil Borgia) a apărut cu un cuprins de tot bogat exquzit, atât ca text cât şi în caricaturi de tot originale de actualitate naţională şi mondială, lucrări ale pictorului român Florian Mureşianu. — Un răvaş special posnaşesc asupra evenimentelor din 1909 este un cap d-operă a acestei unice publicaţii la noi! Nu putem face altceva decât să-l recomandăm cu toată căldura tuturor celor ce vor să rădă cu poftă, căci deşi

Am vrut să-i facem o recenziune n' scris. Dar n'am putut, căci am bufnit în răs. — »Posnaşii« nu se judecă, şi nu se laudă. Ci n' hohote de răs lumea-i . . . . aplaudă! Calendarul umoristic ilustrat »Posnaşul« costă numai 60 fileri.

»Calendarul Săteanului« pe anul 1910, anul XIX, aduce notiţe asupra noilor membrii ai Academiei Române: Dr. Aug. Bunea, Vasile Mangra şi Dr. G. Popovici, cu portretele lor. Un articol despre cucerirea aerului, cu două ilustraţii, apoi sfaturi bune date poporului, etc. E cel mai ieftin calendar şi se vinde cu preţul de 30 bani.

Calendar (Kalendaris) pe anul comun 1910, anul 118, tiparit cu litere cirile cu cuprins bogat de învăţătură şi petrecere. Unicul calendar care mai apare româneşte cu litere cirile. Preţul 50 bani.

In editura Librăriei »Nouă« P. & D. Ilescu din Iaşi, a apărut »Eminescu Comemorativ« Album Artistic-Literar. O lucrare de mare preţ, tipărită în totul pe hârtie chromo, având numeroase clişee artistice, din care remarcăm *autografele poetului*, ilustrate de pictori distinşi, totodată şi fotografii inedite. Albumul a apărut în editura librăriei P. & D. Ilescu, unde ori-cine se poate adresa pentru a şi-l procura. — CUPRINSUL: Proza: semnată de: T. Maiorescu, I. Negruzzi, I. Slavici, B. P. Hasdeu, I. L. Caragiale, N. Gane, E. Gruber, A. D. Xenopol, T. V. Stefanelli, N. Iorga, A. C. Cuza, C. Răduiescu-Motru, I. Gherea (Dobrogeanu), G. Ibrăileanu, I. Raicu-Rion, M. Dragomirescu, G. Pană, I. Petrovici, Căpitan Matei Eminescu, Anghel Dimitriescu şi N. Zaharia. Versuri: în mare parte autografe de a lui Eminescu; restul cuprinde poezii de: A. Vişuţă, Veronica Micle, Anton Naum, Duilu Zamfirescu, Olănescu-Ascanio, D. Angel şi St. O. Iosif, *Fagini de Muzică* scrise pentru poeziile lui Eminescu, de: Eduard Caudella, G. Ştefănescu, E. Mezzetti, G. Scheletti şi Iancu Filip. *Fotografii*: toate portretele lui Eminescu, familia sa, prietenii, casa părintească şi împrejurările, actele de studii, ziarele unde a colaborat, manuscrisele, mormântul şi altele de mult interes pentru admiraţii lui. Acest album este întocmit de: *Oclav Minar*. Preţul 3 lei 50 bani. Ediţia de amator: 10 lei.

Se poate procura şi prin librăria »Gazetei« Braşov, adăugându-se porto de 10 bani

Voci din public.*)

Abrudsat, 16 Nov. 1909.

Stimate D-le Redactor!

In urma unui atac necualificabil al d-lui S. Stoica inderptat contra mea, și publicat în r-rul 235 al prețutului ziar ce redigiați; — mă văd indemnat a trimite această rectificare și a Vă ruga respectuos, să binevoiți a mi-o publica — intru cât e posibil — în n-rul de Dumineca al »Gazetei Transilvaniei«.

E de prisos să mai și amintesc, că »răspunsul« publicat al d-lui Simion Stoica, fost medic cercual al Branului, de prezent medic privat în Abrud și președinte al secțiunii științifice ai »Astrei«, e cel mai murdar și tendentios articol ce l-am cetit în viața mea. Principii păcătoase am combătut eu, prin corespondențele mele publicate în »Telegraf Românc« nr. 96 și 113, dar cu individualitatea și ocupațiunea d-lui Stoica nu m-am ocupat, prin urmare n-a fost motivat atacul lui. Că l-am numit »chirurg«, aceasta nu-i ofensă, doar el însuși recunoaște în »răspunsul« său publicat, că e chirurg, face numai deosebirea între chirurgul, ce-și începe praxa într-o frizerie, și între chirurgul savant ca d-sa, asta însă pe mine nu mă privește. Eu am combătut atheismul, învățăturile menite a surpa simțul religios și simțul național, apoi am combătut francmasonismul d-lui Stoica. Indată însă ce și-a retras acele învățături, am fost gata să-i dau cea mai desăvârșită satisfacție. Sufletește mort a fost — și înviesc, — de învierea lui sufletească însă puțin m-am putut bucura. Proverbul român, că »năravul dela fire n-are lecuire« și în acest cas s-a dovedit de drept.

In creerii d-lui Stoica se vede a fi un caos imens, care-i intunecă nu numai libera cugetare, sau precum o numește d-sa »libera gândire«, ci îi intunecă și cugetarea logică.

I-am demonstrat în mod evident, că darwinismul este o negare conștientă a lui D-zeu, că e un atheism — și aceasta o făcusem basat pe opere clasice, ca a eruditului Sprinzi și Pesch, »Der Darwinismus und die Philosoph« și »Die grossen Welträthsel«; apoi oferindu-i spre cetire și scrierea lui Zimándy Ignacz »Ébresztő hangok«. D-l Stoica însă, nu voiește să ia act despre aceea, că d-sa a făcut atheism, că d-sa nici nu-i competent să judece în materia aceasta, care-i teologie, nu știință naturală, nici medicină! D-l Stoica s-a compromis pe sine însuși, când în fața a trei juzi dela judecătoriat din Abrud, 3 avocați, 10 parochieni ai mei și alt public present, declară sărbătorește: că crede în D-zeu; iar în răspunsul său scrie, că susține învățăturile darwiniste; d-l Stoica s-a compromis însuși pe sine, când spune că e creștin, dar declară totdeodată, că e un mare contrar al dogmelor creștine. Asta d-le Stoica nu e nici logică, nici știință. Bărbații înțelepți ai bisericii lui Christus poreclesc pe atari indivizi cu epitetul de »păgâni moderni«. Și înzădar te zbați d-ta, strigând în gura mare, că propagi știință, și cine nu se închină ei, nu-i om de știință, — eu îți voi reflecta că știința d-tale e un caos de noțiuni pe cari un spirit îngâmfat și mărginit nu le poate defini.

Dacă »susții învățăturile darwiniste« precum singur mărturisești în »răspunsul« d-tale, publicat în »Gazeta Transilvaniei«, atunci e eschisă posibilitatea să crezi în D-zeu.

Deci, faptă morală ai săvârșit d-ta, când o ocaziunea împăcării noastre, ai făcut o declarație nesinceră, spunând, că crezi în D-zeu? Spune-mi, prin declarația d-tale nu m-ai sedus cu scopul vădit, să te rehabilitez înaintea poporului, pentru ca în momentul următor, pe binefăcătorul d-tale, să-l batjocurești, să zici că a lins . . ., rușine să-ți fie!

Că la ce nivel înalt de știință s-a ridicat conferența d-tale, judece onor. public cetitor al acestui ziar, chiar și numai dintr-un citat, cel reproducem din cuvânt în cuvânt după conferența d-tale: »Anymalye mamnyifere sint Domnyilor acelyeu, cari au țipe«

Am combătut apoi limba și stilul barbar al conferenței, — de altcum ca probă de stil și compoziție, poate servi onor. public cetitor, însăși corespondența d-lui Stoica, publicată în nr. 235 al »Gazetei«, — cuprinsul căreia, D-zeu mă ierte, dar nu-l înțeleg.

Acestea au fost motivele, cari m-au indemnat să esclăm: »și acest domn poate ocupa postul onorific de președinte în sec-

țiunea științifică a Astrei!« Sau precum ar zice d-sa: Au fost multe argumentele ce s-au luat în considerăciunye, când m-au pus în fruntya secțiunii științifice a »Astrei«!

Apoi d-le Stoica! La timpul său, chiar și fără permisia d-tale, o să încerc a face o recenziune critică operelor d-tale de igienă, pentru ca să-ți demonstrez, să te conving, că le cunosc — și cuprinsul lor l-am cetit și-n alte opuri străine, poate și mai vechi și decât a d-tale.

Francmasonismul apoi libera cugetare așa precum o înțelege d-l Stoica o urâsc din tot sufletul meu, nu numai ca preot, dar și ca creștin și Român.

Din conferința d-lui Stoica, precum și din însuși »răspunsul« său publicat în »Gazeta«, m-am putut convinge, că d-l Stoica ca liber cugetător, d-sa zice »liber gânditor«, trebuie să batjocurească dogmele bisericești. D-sa crede că libera cugetare nu poate avea alt scop decât batjocurirea religiei creștine.

Poftim cetiți pasajul lui despre »libera gândire«, despre ceia ce zice privitor la dogmele bisericești — și despre ceea ce susține față de un servitor credincios al altarului Domnului. Toate acestea în răspunsul său sunt împreună grupate — și batjocurite, d-sa spune că aceasta i »libera gândire«, la care se închină d-sa.

Deci n-am avut oare dreptul, să consider pe d-l Stoica, de un adict credincios al profesorului de patologie generală, dela universitatea din Iași Dr. C. Thiron, care împreună cu jidănașul Dr. Lebele, au format societatea liber cugetătorilor din România. Și se vede, că și d-sa în cele spirituale, să nutrește din ideile ziarului »Mish-carea«.

Are apoi cutezanța să spună, că frații din România, ru s-au scandalisat, de învățăturile ce le propagă și d-sa, numai eu »mărginitul preot«.

Drept aceea binevoitiți a-mi permite d-le redactor, să reproduceți pentru d-l Stoica, dintr-un articol al înțeleptului profesor și mare patriot A. C. Cuza, apărut în »Neamul Românesc«.

»Poporul nostru — aflat pe cea mai din urmă treaptă de cultură, cu 82% analfabeți — liberă cugetare îi trebuie? Înțelege-va el astăzi »filosofile doctorului C. Thiron«, pe care — iartă-mă Doamne! — nici eu nu sunt în stare să le pricep? Și oare biserica a dat ea tot ce se poate cere dela dânsa, ca și în alte țări, poporului nostru, — pentru-ca să nu mai avem alta de făcut, decât a o desființa?»

»Aici însă intervin tocmai împrejurările noastre speciale, care ne împur ca o înaltă datorie de existență națională, a respinge ori-ce atingere nesocolită a religiei, a bisericii creștine și a servitorilor ei.«

»Suntem un popor în formație, care trebuie să tindem la unitatea națională, deplină, fără de care noi nu putem trăi. De unitatea aceasta nu ne putem atinge, vărând vrajba religioasă printre noi, prin agitarea unei probleme sterile, pe care nu o putem deslega.«

»Suntem un popor de plugari, prin firea lor religioasă ori unde, văzând ei mai bine, că toată truda lor e înzădar, când nu au bine-urântarea lui D-zeu. Ne vom încumeta noi câțiva cărturari, să-i luăm religia lui, la care ține de atâtea veacuri, nestrămutat? Și dacă nu vom reuși în această întreprindere, cei puțin hasardată, oare cum vom rămânea iață de dânsul? Înstrăinați? Și ce popor va fi acela? Ce vom fi noi ca preinși »conducători« ai lui? Ce viitor vom avea?»

»Noi ne vom bate joc de religia noastră, noi vom huli asupra tainelor ei; noi vom zice, că religia e un paragraf social, că biserica e un local infect, că împărțănă și o explicație groatească, — și toate ceremoniile cultului, de un ridicol îngrozitor? Și vom crede, că am servit interesele românismului, cu aceste blasfemii pierzătoare de neam?»

»Vom zice dar, cu toată »nergia Thironilor imbecili«, cari fac pe liber pansorii — uniți cu Jidanii — insultând religia noastră și propoveduind perirea protre noi: La ordine! Cănoi nu ne jucăm.«

»In mâinile noastre stau destinele unui popor, care voiește să-și păstreze ființa sa, călăuzit de datinele lui strămoșești, pe care nu le va lărași.«

In fine d-l A. C. Cuza termină zicând: »Adevărul care e prototipic neamului meu, nu e adevăr ci minciună; iar învățătuți cari îl propoveduesc, nu sunt învățătuți ci mințiți.«

Recunoști deci d-le Stoica, că frații din regat încă nu-s lași, ca să tolereze atentatele contra religiei și a naționalității!

(Va urma.)

MULTE ȘI DE TOATE.

Dragostea și șindila.

Un sârman băiat slugea la un bogat moșier american. Acesta având o fată frumoasă și — frumsețea ei — răpit mințile sârmanului băiat. Dar' el pe lângă alte era și foarte rusinos. Ca tot îndrăgostitii, nu știa ce să facă și ce să dreagă, cum să-î dea de știre iubitei sale, despre cele ce se petrec în inima lui. Fata a băgat de samă lucrul acesta și ea mai îndrăzneată — a făcut pasul dâitai pentru a se înțelege. Dar' ca să vorbească cu tatăl său asupra dragostei lor, totuși nu l-a putut indupleca pe tînăr.

Farmerul începuse să-și ridice o șură nouă. Având lipsă de șindile de acoperit, a trimis pe băiat să-î aducă. Băiatul s'a apucat și pe o șindilă — a scris stăpânului său, că lui îi e dragă fata și ar avea de gând s-o iee în căsătorie. Farmerul a cetit și — pe același șindilă — a răspuns băiatului că el e învoit. A trimis-o apoi băiatului, care — nu se știe din ce pricină — nu a primit-o.

Desnădăjduit băiatul, crezând că cererea lui nu a fost ascultată, s'a dus în altă țară și nu s'a mai insurat mai mult. Fata, supărată și ea — a împletit chică albă, așteptând cu dor pe dragul dus.

De atunci au trecut 40 de ani. Șura s'a învechit și era lipsă de una nouă. S'au apucat ș-o șindilească din nou. Și atunci au găsit șindila cu pricina. Fata, acum bătrână, când a văzut una ca asta, era să leșine de necaz și și de bucurie. Ea întrebase peste tot locul și tocmai de curând căpătase știre despre locuința iubitei lui, a băiatului de odinioară.

S'a pus și i-a trimis șindila împreună cu o scrisoare, în care se tânguește cât a rămas ea de singură. Și acum și băiatul de 60 de ani a prins inimă și curaj și a pețit-o.

Și . . . ci-că or să facă Doamne, o nuntă ca cele din povești, la care vor lua parte mai multe mii de oameni! . . .

* Florile Parisului.

Parizienii cheltuiesc sume enorme pentru flori. Iată câteva cifre: Halele de flori din Paris primesc anual flori tăiate în valoare de peste 9 milioane franci. Dar această sumă reprezintă cam două părți din valoarea totală care se ridică la nu mai puțin de 15 milioane lei.

Sudul Franței expediază halelor flori de vre-o 5.300.000 lei pe an. Această sumă se împarte ast-fel: 1 milion și jumătate pentru 2 milioane duzini de trandafiri; 23 0.000 lei pentru 6 milioane duzini de garoafe; 500 de mii lei produși de 6 milioane buchete violete și 300.000 lei produși de mimize.

H a z.

Un hoț care furase o pereche de pantaloni, fiind bine apărat de avocatul său, fu achitat, dar nu'l venea să plece de și sentința se dăduse în favoarea lui.

Advocatul văzându'l că nu pleacă după achitare, îi zice:

- De ce nu pleci? Ai scăpat!
- Nu pot pleca cum sănt.
- De ce?
- Mai am pantalonii furați pe mine și mă vede păgubașul.

Un negustor care trecea cu nevasta pe stradă, vede o căruțașă că bătea calul rău. Negustorul începe a se răsti la el:

- Ce dai așa în cal, păcătosule?
- Da' în cine să dau? Eu n'am nevastă ca d-ta.

— Faraone, de ce nu te dai în lături: că era să te calce trăsura?

- Da cine mi-a spus boerule?
- Cum, cine ț-i-a spus?! Tu nu auzai când striga sluga să fugi din drum.
- Hapai de boiarule, sluga e slugă și stăpănu e stăpân, hare altă trecere la cuvânt!

— Bine mă bărbate, nu ț-i-e rușine, om bătrân, să vii beat tocmai la ziuă acasă?

— Ce era să fac fă nevastă, toate cărciumele se închiseseră.

POȘTA REDACȚIUNELI.

S. P. Ziarul se trimite regulat, dar abonamentul nu l-au primit încă.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Ram.

Redactor respons.: Dr Sever Dan.

Copiii alăptați cu bibironul

cari nu sunt destui de desvolțați, prin folosirea Emulsiunii lui Scott, devin rumeni, bucălați, puternici și sănătoși. Excelenta materie de nutrire și mistuirea ușoară a

Emulsiunea lui Scott

înlocuiește lipsa făcută în nutrirea lor.

EMULSIUNEA lui SCOTT

din cauza gustului ei plăcut și dulce e luată bucuros de tineri și bătrâni, și în ce privește slăbiciunea forțelor s'a dovedit ca cel mai bun mijloc.

Veritabilă numai cu marca — pescarul — ca semn de garanție a procesurii în Scott.

Emulsiunea lui SCOTT își va păstra și în viitor renumele ei ca cea mai bună emulsiune. 12.

Prețul unei sticle originale 2 coroane 50 bani. Se capătă în toate farmaciile

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultațiuni

on celebritățile medicale, cu specialiștii de înaltă facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

È trist, — dar în realitate adevărată că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trușești sun' atrofiat și cari în urma ușurinței din tinerete și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. È timpul suprem ca aceste stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cine-va care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, trebuie să fie cine-va căruia oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără șifal și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinuia aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștientios, care știe să dea asupra vietei sfaturi bune sexuale și știe a »juca« și morburilor și de-a eventual există, atunci apoi va în-ceta existența boalelor secrete.

De e chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al D-ului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vietei sexuale, unde sângele și sucurile trușești ale bolnavului se curăță, nervii i-se în-tăresc, tot organismul i-se eliberază de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbare ocupărilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de zile repede și radica! cu metodul său proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglește, ranel sifilitice, boalele de țeză băsicală, nervii și șira spinărei, începutul și de confuzie a mnezii, urmările onanierei ale sifilisului, ercțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămăturil, boalele de sânge, de piele și toate boalele o ganelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și eșire separată. În ceea-ce privește cura, depărtarea nu este piedecă, căci dacă cine-va, din ori-ce cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns) a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fi-căruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. până la 5 ore p. m., (Dumineca până la 12 ore a. m.)

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital specialist, Budapesta, VII., Rákóczi-ut. P

*) Pentru forma și cuprinsul celor publicate sub rubrica aceasta Redacțiunea nu ia răspunderea

Dela Tipografia „AURORA“ A. Todoran din Gherla-Szamosujvár

se pot comanda următoarele cărți apărute în edițiunea proprie :

C. f.	C. f.	C. f.	C. f.
Predici pentru Dumineci tom. I. de Iustin Popfiu	4.—	Gruia lui Novac	—20
Cuvântări bisericești la toate sărbătorile de peste an de I. Papiu	3.—	George Șincai	—16
Cuvântări funebreale de Ioan Papiu	3.—	Horia lui Pinteaz Viteazul	—12
Catechese pentru pruncii școlari de Tit Bud	—80	Ionel. Educațiunea unui bun eopil. Carte pentru părinți și alți educători de Vasiliu Gr. Borgovan (cu preț redus)	1.30
Manual catehetic pentru primii ani școl. de B. Raț	—80	Indreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv de Vasiliu Gr. Borgovan (preț redus)	1.30
Dumnezeiasca liturgie a celui dintru sânti părint lui nostru I. Chrisostom de I. Boroș	—50	Influința mândriei. Novelă de P. C. Z. Rovinar	—30
Rugăciunea D-lei Tatăl nostru explicată pe scurt de I. Boroș	—20	Impărăția țiganilor de Aron Boca Velchereanul	—16
Sfântul Antonie de Padua sau pâinea săracilor	—20	Jocul sătenilor români	—16
Istoria P. C. V. Maria dela Nicula Izvorul îndurărilor sau Paraclisul P. C. Vergure Maria însoțit de mai multe rugăciuni frumoase	—20	Leonat cel tânăr. Istoria în versuri de I. Pop Ret.	—20
Zidirea lumii, Adam și Eva și cele 12 Vineri mari	—16	Lira Bihorului. Balade populare de Antoniu Pop	—40
Amintirea din Grecia de Teodor Bulc preț foarte redus	—30	Lira Sionului sau cântarea sărbătorilor. Poezii religioase-morale luate după S. Scriptură de A. B. V.	—50
Schițe din Italia de T. Bulc preț foarte redus	—40	Merinde dela școală sau învățături pentru popor de G. Popa (preț redus)	—80
Bocete, adevă cântări la morți de I. P. Reteganul	—80	Miseriile sociale. Novelă de Paulina Rovinar	—30
Buchetul. Monolog comic de Ena Cabalistica sau Carte de noroc	—24	Minunile P. C. Verg. Maria	—30
Cântul în școala populară de Iuliu Pop	—60	Musa Someșană. Poezii populare din jurul Năsăudului, culese de Iuliu Bugnariu	—50
Cartea Sf. Antoniu de Padua cu rugăciuni pe 9 Marți, broșurată 30 fil., legată frumos	—60	Numerii 76. și 77. Narațiune istorică după Wachsmann de P. Tanco	—40
Carte ilustrată de G. Simu	—40	Nopti de iarnă. Novele Tom. I. de G. Simu	1.20
Cartea plugarilor sau povestiri economice despre grădinarit, economia câmpului, creșterea oilor etc.	—50	Novele. Tomul I. de Vasiliu Banta Buticescu (redus)	1.—
Casa fermecată de Elena Fabian comedie într'un act pentru copii	—40	Nu mă uit. Versuri funebreale și ieraticuni	—50
Secretul castelului sau pățania duhului necurat de Teodor Tenuș, trad. de A. Todoran	—20	Omul și lumea. Cântări funebreale de Aron B. Velch.	—16
Cântăreța, novelă de Dem. Dan Chiuturi de cari strigă feciorii în joc 125 chuituri de cari strigă feciorii în joc	—24	O porție de vinars sau cum a urât Moise Moldoveanu vinarsul	—20
Codrean craiul odului de G. Simu	—16	Omagiu. Cântări piute și la lume împărțite de Ioan Pop Reteganul	—80
Cu vârful pe ai. Scrieri satirico-humoristice de Antoniu Pop I. Monoloage. II. Humor și satiră foarte petrecătoare	—80	Cartile de joc de A. Kantor. Traduse de A. Todoran	—20
Din povestile lui Esop de Aron Boca Velchereanul	—16	Patimile D lui și Mărtiriilor lui Nostru Iesus Christos	—30
Dialogul țiganului cu S. Petru în poarta raiului de Aron Boca Velchereanul	—50	Pământul fricției or și mlosteniile pentru cei morți	—30
Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Rus	—60	Povestiri evlavioase sau viața sfinților	—30
Doine, lacrimi și suspine	—16	Păoala și Tândală de George Cătană	—16
Zile negre de Petrea dela Cluj	—30	Parintele Niculae. Schițe din viața preoților de G. S.	—50
Felicitări în proză și poezie de George Simu	—40	Pietatea poporului român sau versuri evlavioase pentru cei ce merg la mănăstire, locuri sante și în procesiuni. Compusă de 2 preoți Murășeni din dieceza gr. cat. a Orădii mari	—16
		Pilde și sfaturi pentru popor de I. Pop Reteganul	—60
		Proba de foc. Comedie într'un act de A. Kotzebue, localizată de Irina Someș-Bogdan	—38
		Probitatea în copilăria. Schițe din sfera educațiunii după Legouvè Reguli și sfaturi bune pentru pruncii școlari de Aron Boca Velchereanul	—16
		Renășterea limbii române de Gr. Silași fasc. II. și III, feste-care costă 80 fil. Ambele	1.40
		Românul în sat și la oaste de I. Pop Reteganul	—30
		Sfaturi de aur sau calea către fericire de A. B. V.	—50
		Sf. Rozariu de R. Cupar	—16
		Suspiu și Zămbire. Poezii în proză de Antoniu Pop	—80
		Starostele, adevă datini dela nunțile rom. Ardeleni	—30
		Sfârșitul lumii sau vorbirea lui S. Ioan teologul cu Dumnezeu	—16
		Țara norocului de A. Boca Velchereanul	—24
		Țiganul în mănăstire de Aron Boca Velchereanul	—16
		Țiganul în rai de Aron Boca Velchereanul	—16
		Țiganul și magnatul de Aron Boca Velchereanul	—16
		Tipic bisericesc de Tit Bud Vicar (preț redus)	1.50
		Trandafiri și viole. Poezii populare de Ioan Pop Reteganul	—60
		Zina Câmpiei de Aron Boca Velchereanul	—16
		Dr. Pteancu și Bichigean. Gramatica latină pentru cl. I. și II. gimnazială	1.80
		Dr. ăteancu și Bichigean. Carte de cetire latină pentru cl. I. și II. gimnazială	2.20
		Rezultatele filozofiei de I. Papiu	—50
		Carti de rugăciuni:	
		Icoana sufletului. Carte de rugăciuni și cântări bisericești frumos ilustrată. Prel. crasă și esată cu permisiunea Ven. ordinariat diecezan din Gherla prin Vasiliu Patcaș preot gr. cat. în Hotoan. Edi. unca VII. coreasă și amplificată. Prețul unui exemplar legată	1.—
		Mărgăritarul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericești frumos ilustrată. Edițiunea V. Prețul unui exemplar legată	1.—
		Mântuirea sufletului. Carte de rugăciuni și cântări legată	—80
		Micul mărgăritar sufletesc. Carte de rugăciuni și cântări pentru pruncii școlari, frumos ilustrată. Prețul unui exemplar legată	—44
		Carte de rugăciuni pentru desfăcerea de fermecaturi sau farmece	—20
		Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii școl. de ambele sexe. Cu mai multe icoane frumoase. Prețul unui exemplar broșurat	—16
		legată	—20
		50 exemplare legate	8.—
		100 exemplare legate	14.—
		Visul P. C. Vergure Maria. Prețul legat	—20
		Epistolia D-lui Nostru Iesus Christos. Prețul legat	—20
		Din literatura populară de Dometiu Dogariu:	
		Nr. 1. Moș Toma Bădicianu	—12
		" 2. Din viața unui haiduc Vlad hoțul	—12
		" 3. Insurătoarea soarelui	—12
		" 4. Fiul bucătăresei	—12
		" 5. Văcărelul	—12
		" 6. Diana, zina munților	—12
		" 7. Cinci dialoguri întocmite pentru pruncii școl.	—20
		" 8. Spiridon și Niculae, basm	—12
		" 9. Fiul Oni, basm	—12
		" 10. Povestiri și Anecdote popul.	—20
		Biblioteca teatrală a „Aurorei“:	
		Nr. 1. Calea dreaptă e cea mai bună. Comed. într'un act	—20
		" 2. Paza Maicii sfinte. Dramă în 4 acte	—24
		" 3. Otrava de hărciogi. Comedie într'un act	—16
		" 4. Pedepsirea vanității. Dramă într'un act	—20
		" 5. Discreție fără voiă. Comedie într'un act	—20
		" 6. Crescătorul. Comedie într'un act	—20
		" 7. Otrava femeiască. Comedie într'un act	—20
		" 8. Distrășii. Comed. într'un act	—20
		" 9. Ileana Cosinzana. Piesă teatrală într'un act	—24
		" 10. Pictorul fără voiă. Comedie într'un act	—20
		" 11. Teatrul la sat	—30
		Monoloage de Ant. Popp:	
		Nr. 1. Pe neașteptate	—08
		" 2. Pentru ce am rămas flacău bătrân	—16
		" 3. La anul nou	—08
		" 4. Ce nici prin minte nu mi-a trecut	—08
		" 5. O pățanie	—06

Calendarul „AUREI“ pe anul 1910. Prețul unui exemplar spedit franco cu posta 50 fil., 5 exemplare 2 cor. Tot de aici se pot procura și alte cărți literare și școlare române sau străine apărute ori și unde cu prețurile originale — fără urcare de preț. Tipărituri școlare și alte tipărituri oficioase se află în deposit, precum și totfelul de recuise pentru școală și casă. Cataloguri se trimit gratis și franco ori și cui. Cărțile aci anunțate se pot comanda și la Librăria A. Mureșianu, în Brașov.

Vânzare de Casă și Moșie.

În NOIȘTEAT (Ujváros) comitatul Târnava-mare este de vânzare sau de arândat o casă cu 7 ferestri spre stradă, curte, grădină și alte clădiri, un loc de zidire cu șură, șopron și grădină. Mai departe o moșie comasată, aproape de comună circa 15 jugere catastrale de mare, poziție bună, o parte din ea potrivită pentru plantație de pomi și hemei. Informații se pot lua dela Emilie Gunesch, Sighișoara (Bunergasse). (3-3.)

Pește sărat

de tot soiul cu prețul cel mai ieftin. Comande a se adresa la Magazinul de Deposit al Băncii de credit ung. (Hittelbank) la Gara Brașov. Telefon Nr. 323. (868,2-10.)

A ieșit de sub tipar și se află de vânzare :

„Calendarul Național“ pe 1910!

Intocmit de redacția foilor dela Orăștie. E și mai frumos ca anul trecut!

În fruntea Calendarului e: *Monumentul ridicat la Sibot (angă Orăștie) vitejiei românești de pe Câmpul-Pâni, și desrierea acelei lupte mari de Paul Chinezu, care cu Români săi bănași a scos din gura morții pe Săcuii, Ungurii și Sașii înfrânți de Turci*, — și a potopit ac 3000 Turci. Ungurii o scriu ca o vitejie ungarească. Calendarul Național pe 1910. dovedește, că ea a fost o strălucită biruință a Românilor asupra Păgânilor!

— Urmează 12 chipuri negrăit de dragălașe, înfățișând pe înaltele persoane dela Curtea română: Prințesa Maria, cu cele 2 fiice ale sale și cu cei doi Prinți: Carol și Nicolae în costume naționale, ele ca dragălașe țărănuțe, ei ca miunați ciobănei români!.. Atât sunt de frumoase, că nu se pot descrie, ci trebuie văzute!

— Vin apoi :

— *Minunile firii pe fundul mărilor*: 5 chipuri de caracude (animale foarte ciudate, cu sute de brațe!) — Chip de *zidiri uriașe* în New-York! — Tren de munte, cu roate cu dinți. — Miri sacsoni, în ciudatele lor haine de nuntă. — O minune americană: *Stâncă ce să tot mișcă*, animată pe coasta unui colț de peatră, și nu aade! Foarte interesantă! — *Napoleon cel mare* când vine înfrânt din Rusia, și istoria acelu groaznic războiu, care e începutul apusului lui Napoleon. Mișcător și interesant! — Și alte chipuri. Apoi material de cetit: poezii, schițe, povești, haz, poezii populare și altele, foarte alese și tare desfătătoare!

Prețul unui CALENDAR NAȚIONAL e, numai 18 cr. (36 fil.) și 5 fil. de porto, așadar 41 fileri cu postă cu tot.

Dacă trimiteți bani pentru 5—10 calendare, le capeti în loc de 18 cr., numai cu 13 cr. (26 fil.) unul, și-ți vin franco (posta plătită) acasă. Dacă trimiți pentru mai multe ca 10, le plătești numai cu 11 cr. (22 fil.) unul, — având însă a-ți plăti însuși porto la scoaterea pachetului dela postă.

Cei ce le cer, neplătite, spre vânzare, cu legământul de a plăti după ce le vând, le capătă cu 13 cr. (26 fileri) unul, având însă a-și plăti ei porto la scoaterea pachetului.

Administrația foilor „Libertatea“ și „Foaia Inter.“, în Orăștie — Szászváros.

Cărămizi și țigle

se află în magazinul nostru din Bistrița, piața cailor Nr. 9, cu următoarele prețuri:

o mie de cărămizi { în magazin . . . 28 C.
in wagon la gara Bistrița . . . 34 C.

o mii de țigle (șirepuri) { în magazin . . . 15 C.
in wagon la gara din Bistrița . . . 16 C. 40 f.

Cărămizile și țiglele (șirepurile) sunt de calitate superioară, lucrate și arse foarte bine, din vestitul lut mălos ce se află în Bistrița.

Comandele cu calea ferată se efectuează prompt. Prețul se rambursează, dacă nu se statorcesc altcum condițiile de literare.

Probe la cerere se trimit.

Societatea acționară de cărămidărie în Bistrița (Beszterceze). (708,18-20.)

Cumpărați cel mai frumos și cei mai bogat calendar românesc dela noi

CALENDARUL „POPORULUI ROMÂN”

pe anul 1910. Se estinde pe 196 pagini, împodobite cu 80 de chipuri.

Învălițoarea este de toată frumșețea, lucrată de renumitul desemnator român din București: **Domnul Ari Murnu.**

Cuprinsul Calendarului:

1. Cronologia anului. Cele 12 luni împodobite cu motive românești admirabile lucrate de d-l A. Murnu. 2. Semnele cerești. 3. Regentul anului. 4. Semnele cronologice ale anului 1910. 5. Zile schimbătoare peste an. 6. Sărbători impuse de lege. 7. Posturile. 8. Deslegarea posturilor. 9. Intunecimi. 10. Zodiile. 11. Anotimpurile. 12. Călimdarul jidovesc. 13. Călimdarul economic pe 1910. 14. Prevestiri. 15. Timpul vântului. 16. Dominitorii Ungariei. 17. Valoarea banilor, explicație folositoare pentru ceie călătorne în străinătate. 18. Cursul lunei în anul 1910. 19. Când fată vițele? 20. Poșta. 21. Călătoria cu trenul. 22. Europa. Deschiderea fiecărei țări cu toate amănuntele, după datele oficioase din anul 1908. 22. America. 23. Tabela de a socoti camețele după 1 an, 1 lună, sau 1 zi. 24. Catalogul advocaților români din Ungaria. Dăm în ordine alfabetică toate orașele în cari locuiesc advocați români. 25. Datoriile Ungariei dela anul 1868—1900. — **Partea literară:** 26. În pragul libertății (amintiri din temnița Segedinului) de Gh. Stoica. 27. Sfânta muncă (poezie) de A. Vlașuță. 28. La badea George de D. Birăuțu. 29. Anexarea Bosniei și Herțegovinei cu un chip. 30. Centenarul nasterii lui Șaguna cu fotografia marelui arhiepiscop. 31. Serbarea din Chizeni cu două chipuri. 32. Barbați mari ai României cu mai multe fotografii. 33. Trei luptători cu fotografia d-lui Rus-u-Șirianu, D. Birăuțu și Gh. Stoica. 33. *Viața și obiceiurile Românilor emigrați în America Nordică.* Acest articol scris de confratele nostru I. Terigariu ne dă un chip real despre starea fraților noștri emigrați de aici în America (cu două chipuri). 34. Morții noștri. 35. Din minunățiile

zilelor noastre. Un articol interesant în care ne ocupăm cu tot ce s'a inventat nou pe rotogolul pământului în cursul anului 1909 cu o mulțime de chipuri. 36. Incassarea mecanică a banilor în America cu 3 chipuri. 37. Forma pământului. 38. Către murel din Messina. Descrierea amănunțită a pomicrei orașului din Sicilia cu 3 chipuri. 39. Timpul. Dovezile faptului că ceasurile nu arată egal timpul în diferite țări cu un chip. 40. Răvașul anului dela 1 Octombrie 1908 până la 1 Octombrie 1909. 41. Puterea armată a țării. 42. Populația pământului. 43. Consemnarea târgurilor din Ungaria, Ardeal și Banat. Consemnarea târgurilor e făcută în :: modul cel mai exact după datele cele mai noi. ::

Dintre ilustrațiile călimdarului înșirăm: Fotografia Ven. d-n George Pop de Băsești, preș. partidului național român. D-l dr. Teodor Mihali cu doamna. Oaspeții cari au luat parte la depunerea pietrei fundamentale a bisericii din Chizeni. D-l deputat Dr. T. Mihali, preș. clubului deputaților naționali ținându-și darea de seamă în Ileandamara. B-serica gr. or. rom. din Cacova (Banat). Barbații mari ai României: Alexandru Ioan Cuza, Dimitrie Sturza, D. Spiru Haret, Emil Costinescu, V. G. Morțun, Barbu Ștefan Delavrancea. Doamna Vlad și mama d-lui deputat Dr. A. Vlașuț însoțite de doamnele din Orăștie la plecarea doamne. Vlad la temniță. Trei luptători: D-l I. R. Șirianu, D. Birăuțu, G. Stoica. Un grup de Români, cari trăiesc azi în America Membrii soc. „Bănățanul” din Philadelphia Pa, cari au predat piesa teatrală „Nunta țărănească”. ::

Prețul unui exemplar 40 fileri, porto-postal e 10 fileri. Aceia, cari cumpără cu bani gata spre vânzare dela 15 calendare în sus le dăm bucata cu 14 cruceri adecă (28 fileri). Poșta o plătește însă celce comandă și anume: 72 fileri pentru 25 calendare. Douăzeci și cinci calendare cu poșta cu tot costă 7 coroane 72 fileri.

In curând va apare și calendarul umoristic „CUCU” și calendarul „FOII ILUSTRATE”.

Comandele să se facă la Adm. „POPORUL ROMÂN”, Budapest, István út 11.

(769,6 - 7.)

Ofert de căsătorie!

Sunt un tinăr comerciant în etate de 25 de ani, brunet, corpulent și foarte sănătos, am averea mea proprie 20—25 de mii coroane, prin aceasta ași dori a face cunoștință cu o domnișoară sau văduvă tinără, fără copii, care să aibă 4—5 mii de coroane bani gata, și să fie din o casă bună.

Doritoarele sunt rugate ași înainta poza pe adresa adm. „Gazetei” sub titlul **Comerciant brunet.** (867,2—3)

Sosit proaspăt:

Iere negre moi de România
Iere roși moi și tescuite (tarama)
Crap sărat
Diferiți pești marinați de mare
Ostică ș. a.
Pește proaspăt, Somn, Șalau,
Crap, cegă ș. a.
Depou de cianu dela Popov
Moskva.

I. G. Eremie
Brașov

Aici affă aplicare o calfă cu purtări bune. (796 6—8)

La soc. com. „CONSUM” în Blaș affă aplicare imediat un comis harnic în bransa de băcănie și ferărie.

„CONSUM”,
societate comercială pe acții.

Un Comis

intelligent cu dexteritate deplină în bransa băcăniei și delicatose, cu cunoștința perfectă și a limbelor germane și maghiare, să angajiază sub condițiuni favorabile la firma N. ONIȚIU, băcănie și delicatose în Sibiu.

Caut și un învățcel din casă bună cu cel puțin 4 școli medii spre angajament momentan sub condițiuni după invoială reciprocă! 795.10-10

Prețurile cerealelor din piața Brașov. Din 8 Decembrie 1909

Măsură sau creștutea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor	n.
H. L.	Grăul cel mai frumos.	24	—
"	Grău mijlociu	23	—
"	Grău mai slab	22	—
"	Grău amestecat	20	—
"	Săcară frumoasă	17	—
"	Săcară mijlocie	16	—
"	Orz frumos	10	—
"	Orz mijlociu	9	—
"	Ovės frumos	7	—
"	Ovės mijlociu	6	—
"	Cucuruz	13	—
"	Mălaiu (meiu)	11	—
"	Mazăre	20	—
"	Linte	15	—
"	Fasole	11	—
"	Sămēntă de in	18	—
"	Sămēntă de cânepă	15	—
"	Cartofi	4	—
"	Măzărliche	—	—
1 kila	Carne de vită	1	04
"	Carne de porc	1	44
"	Carne de berbec	—	64
100 kil.	Său de vită proaspăt . . .	40	—
"	Său de vită tobit	62	—

Institut indigen. Banca de asigurare „TRANSILVANIA” din Sibiu

intemeiată la anul 1868

in Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune, edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc. asupra vieții omului

in toate combinațiile, capitale pentru cașul morții și cu termin fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului:
95,816.412 cor.

Capital asigurat asupra vieții:
9,882.454 coroane.

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii 4,484,278.83 c., pt. capitale asig. pe viață 4,028,113 12 c.

Oferte și informațiuni se pot primi dela: Direcțiunea in Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 etajul I, curtea I, și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj, și Oradea-mare, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

„Gazete Transilvaniei” cu numărul a 10 fileri se vinde la zaraful Dumitru Pop, la țevungeria de pe parcul Rudlof și la Eremias Nepoși.

Antreprize de pompe funebre E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.

vis-à-vis de Băcănia Stéua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, aședământul său de înmormântare bogat asortat in cari tôte obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta **cu prețuri ieftine.**

Consiștine și **depou de sicriuri de metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor **sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.**

Depou de **cununi** pentru monumente și plântici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură, carē funebre proprii cu 2 și cu 4 cai**, precum și un **car funebru vênēt**, pentru **copii**, precum și ciclii.

Comande întregi se eșcută **prompt și ieftin**, iau asupra-mi și **transporturi de morți in străinătate.**

La casuri de morțe a se adresa la

E. Tutsek.